

**T.C.
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI**

**SPOR EĞİTİM MODELİ İLE YAPILAN FUTBOL
ANTRENMANLARININ TAKIM BİRLİKTELİĞİNE ETKİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Ömer AKGÜL
0009-0006-7994-7783**

**BURSA
2024**

T.C.

**BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI**

**SPOR EĞİTİM MODELİ İLE YAPILAN FUTBOL
ANTRENMANLARININ TAKIM BİRLİKTELİĞİNE ETKİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ömer AKGÜL

0009-0006-7994-7783

Danışman

Prof. Dr. Hikmet Haşıl KORKMAZ

BURSA

2024

TEZ YAZIM KURALLARINA UYGUNLUK ONAYI

"Spor Eğitim Modeli Uygulamaları ile Futbol Okullarında Yapılan Antrenmanların Takım Birlikteliğine Etkisi" adlı Yüksek Lisans tezi, Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

Ömer AKGÜL

Danışman

Prof. Dr. Nimet Haşıl KORKMAZ

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Başkanı

Prof. Dr. Nimet Haşıl KORKMAZ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim.

Ömer AKGÜL

25/10/2024

T.C.
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda 801570022 numara ile kayıtlı Ömer AKGÜL'ün hazırladığı "Spor Eğitim Modeli Uygulamaları ile Futbol Okullarında Yapılan Antrenmanların Takım Birlikteliğine Etkisi" konulu Yüksek Lisans çalışması ile ilgili tez savunma sınavı, 31/10/2024 Perşembe günü 13:30-14:30 saatleri arasında yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin/çalışmasını **başarılı** olduğuna **oybirliği** ile karar verilmiştir.

Üye(Tez Danışmanı ve Sınav Komisyonu Başkanı)

Prof. Dr. Nimet Haşıl KORKMAZ

Bursa Uludağ Üniversitesi

ORCID: 0000-0001-7648-3289

Üye

Prof. Dr. Ayşe Dilşad MİRZEOĞLU

Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

ORCID: 0000-0003-1856-6750

Üye

Dr. Öğretim Üyesi Okan GÜLTEKİN

Bursa Uludağ Üniversitesi

ORCID: 0000-0003-4823-6349

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS/DOKTORA BENZERLİK YAZILIM RAPORU

**BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA BİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA**

Tarih: 25/10/2024

Tez Başlığı / Konusu: Spor Eğitim Modeli Uygulamaları ile Futbol Okullarında Yapılan Antrenmanların Takım Birlikteliğine Etkisi

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 49 sayfalık kısmına ilişkin, 28/10/2024 tarihinde şahsım tarafından *Turnitin* adlı benzerlik tespit programından (Turnitin)* aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 19 'tır.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kaynakça hariç
- 2- Alıntılar hariç/dahil
- 3- 5 kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Çalışması Özgünlük Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esaslarını inceledim ve bu Uygulama Esaslarında belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir benzerlik içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

25/10/2024
Tarih ve İmza

Adı Soyadı:	Ömer AKGÜL
Öğrenci No:	802210008
Anabilim Dalı:	Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı
Programı:	
Statüsü:	☒ Y.Lisans ☐ Doktora

Danışman
25/10/2024

Prof. Dr. Nimet Haşıl KORKMAZ

ÖNSÖZ

Bu araştırmada, Spor Eğitim Modeli'nin (SEM) 14 yaş grubu futbol okulu öğrencilerinin takım birlikteliği üzerindeki etkisi incelenmiştir. Çalışma kapsamında katılımcılara araştırmanın başında "Takım Birlikteliği Envanteri" uygulanmış ve elde edilen ön test sonuçları, dört haftalık bir eğitim programı sonunda yapılan son test sonuçlarıyla karşılaştırılmıştır.

Eğitim programı, haftada 5 gün ve günde 90 dakikalık antrenmanlarla toplam 30 saat sürmüştür. İlk hafta temel futbol eğitimi ve Spor Eğitim Modeli'nin tanıtımına ayrılmış, ikinci hafta katılımcılar farklı roller (oyuncu, hakem, sağlık görevlisi, antrenör) üstlenerek çalışmalarını bu çerçevede sürdürmüştür. Üçüncü hafta ise takımlar arası turnuva maçlarıyla takım uyumu ve stratejik becerilerin geliştirilmesi hedeflenmiştir. Araştırma sonunda, SEM'in takım birlikteliği üzerindeki etkisi ön test ve son test sonuçları karşılaştırılarak değerlendirilmiştir.

Yüksek lisansa başladığım günden bu zamana kadar, mesleki yetkinliğinin yanında vicdani yaklaşımıyla da desteğini hiçbir zaman esirgemeyen değerli danışmanım Prof. Dr. Nimet Haşıl KORKMAZ'a ve Uludağ Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinin kıymetli öğretim üyelerine teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca tez çalışmamın her aşamasında desteğini esirgemeyen Günay ŞEN'e, çok kıymetli ablam Gönül AKGÜL'e, yıllardır her anlamda yanımda olan maddi ve manevi desteklerinden ötürü değerli annem Müşerref ve babam Hüsamettin AKGÜL'e teşekkürlerimi bir borç bilirim. Son olarak hayatımın her alanında en büyük destekçim olan, en kıymetli varlığım eşim Selin AKGÜL'e ve biricik oğlumuz Türker AKGÜL'e en içten duygularıyla sonsuz sevgi ve teşekkürlerimi sunarım.

Ömer Akgül

ÖZET

Yazar	Ömer Akgül
Üniversite	Bursa Uludağ Üniversitesi
Enstitü	Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Ana Bilim Dalı	Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı
Tezin Niteliği	Yüksek Lisans Tezi
Sayfa Sayısı	
Mezuniyet Tarihi	
Danışmanı	Prof. Dr. Nimet Haşıl KORKMAZ

SPOR EĞİTİM MODELİ İLE YAPILAN FUTBOL ANTRENMANLARININ TAKIM BİRLİKTELİĞİN ETKİSİ

Bu araştırma, spor eğitim modeli (SEM) ile yapılan takım antrenmanlarının genç futbolcuların takımlar birlikteliği üzerindeki etkilerini inceleyen ön test son test deney ve kontrol gruplu bir deneysel çalışmadır.

Bu deneysel çalışmada katılımcılar; spor eğitim modeliyle yapılan futbol antrenmanlarının 14 yaş grubu futbol okulu öğrencilerinin takım birlikteliği üzerindeki etkisini incelemiştir. Araştırmanın başında öğrencilere "Takım Birlikteliği Envanteri" ile ön test uygulanmış ve sonuçlar dört haftalık eğitim programının sonunda yapılarak son test ile karşılaştırılmıştır.

Program, haftada 5 gün, her gün 90 dakikalık antrenmanlar şeklinde toplam 30 saat sürmüştür. İlk hafta, spor eğitim modelinin tanıtılması ve temel futbol eğitimi verilmiştir. İkinci hafta, öğrenciler gruplara ayrılarak oyuncu, hakem, sağlık görevlisi, antrenör gibi roller üstlenmiş ve eğitimlerine bu çerçevede devam etmişlerdir. Üçüncü hafta, takımlar arası turnuva maçları düzenlenerek takım içi uyum ve stratejik becerilerin geliştirilmesi sağlanmıştır. Araştırma sonunda, spor eğitim modelinin takım birlikteliği üzerindeki etkisini değerlendirmek amacıyla ön test ve son test sonuçları karşılaştırılmıştır.

Deney grubunda yapılan analizler, takım uyumu ve sosyal etkileşimde anlamlı düzeyde iyileşme olduğunu göstermiştir. Özellikle performans hedeflerine ulaşma ve takım içi sorumluluk paylaşımında belirgin ilerlemeler kaydedilmiştir. Kontrol grubunda ise anlamlı bir gelişme gözlemlenmemiştir. Literatürle karşılaştırıldığında, Spor Eğitim Modeli'nin (SEM) takım birlikteliğini güçlendirdiği ve grup içi sosyal dinamiklere olumlu katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgular, SEM'in takım sporlarında bireysel ve grup düzeyinde etkili bir model olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Futbol, spor eğitim modeli, takım antrenmanları, takım birlikteliği.

ABSTRACT

Name and Surname	Ömer Akgül
University	Bursa Uludag University
Institution	Institute of Education Sciences
Field	Physical Education and Sports
Degree Awarded	Master Degree
Page Numberx	
Degree Date	
Supervisor	Prof. Dr. Nimet Haşıl KORKMAZ

THE EFFECT OF TEAM UNITY OF FOOTBALL TRAININGS DONE WITH THE SPORTS TRAINING MODEL

This research is an experimental study with pretest, posttest, experimental and control groups that examines the effects of team training with the sports education model (SEM) on the team unity of young football players.

Participants in this experimental study; examined the effect of football training carried out with the sports education model on the team unity of 14-year-old football school students. At the beginning of the research, a pre-test was applied to the students with the "Team Cohesiveness Inventory" and the results were compared with the post-test at the end of the four-week training program.

The program lasted a total of 30 hours, 5 days a week, with 90-minute trainings every day. In the first week, the sports education model was introduced and basic football training was given. In the second week, the students were divided into groups and assumed roles such as players, referees, health workers, and coaches, and continued their training within this framework. In the third week, tournament matches were organized between the teams, and the development of team harmony and strategic skills was ensured. At the end of the research, the pre-test and post-test results were compared in order to evaluate the effect of the sports education model on team unity.

Analyses performed in the experimental group showed that there was a significant improvement in team cohesion and social interaction. Significant progress has been made, especially in achieving performance targets and sharing responsibilities within the team. No significant improvement was observed in the control group. When compared with the literature, it was concluded that the Sports Education Model (SEM) strengthens team unity and contributes positively to intra-group social dynamics. These findings reveal that SEM is an effective model in team sports at the individual and group levels.

Keywords: Football, sports education model, team training, team unity.

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	i
ÖNSÖZ.....	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER.....	vi
KISALTMALAR.....	ix
TABLolar LİSTESİ	x

1. BÖLÜM

GİRİŞ

1.1.Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	2
1.3. Hipotezler	2
1.4. Araştırmanın Önemi	3
1.5. Varsayımlar.....	3
1.6. Sınırlılıklar	3

2. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1.Spor Kavramı ve Tanımı	4
2.2.Futbolun Tanımı	5
2.2.1.Futbolun Tarihçesi:.....	5
2.3. Sporun Faydaları	6
2.3.1.Bireysel Açından Sporun Faydaları:	6
2.3.2.Sosyolojik Açından Spor:.....	6
2.4.Sporun Önemi	7
2.4.1.Kişisel Yönden Sporun Önemi:.....	7
2.4.2. Toplumsal Yönden Sporun Önemi:	7
2.4.3. Ekonomik Yönden Sporun Önemi:	7
2.4.4. Çocuk ve Gençler için Spor Eğitiminin Önemi:	8
2.5.Sporun Eğitim ile İlişkisi.....	8

2.6.Spor Faaliyetlerinin İnsan Gelişimindeki Rolü	9
2.6.1. Sporun Fiziksel Gelişimdeki Rolü:	10
2.6.2. Sporun Psiko-Motor Gelişimindeki Rolü:.....	10
2.6.3.Sporun Duygusal ve Sosyal Gelişimdeki Rolü:	11
2.7.Spor Eğitim Modeli	11
2.7.1. Spor Eğitim Modelinin Hedefi ve Amaçları:	12
2.7.2. Spor Eğitim Modelinin Temel Özellikleri:.....	13
2.7.3.Spor Eğitim Modelinin Planlanması:	14
2.8.Takım Kavramı.....	16
2.8.1.Kuruluş Aşaması:	17
2.8.2.Fırtına Aşaması:.....	18
2.8.3.Biçimlenme Aşaması:.....	18
2.8.4.Eylem Aşaması:.....	19
2.8.5.Dağılma Aşaması:	19
2.8.6.Takım Oluşturma Prensipleri:	19
2.8.7.Takım Çalışmasının Başarısında Rol Oynayan Faktörler:	20
2.8.8.Takım Ruhu:	21
2.8.9.Takım Birlikteliği:	21
2.8.10.Takım Birlikteliğinin Ölçülmesi:	22

3. BÖLÜM

YÖNTEM

3.1.Araştırmanın Modeli	23
3.2.Araştırmanın Çalışma Grubu	24
3.3.Veritoplama Araçları	24
3.4.Verilerin analizi	25
3.5. Araştırmanın Önemi	25

4. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Bulgular Ve Yorumlar	26
-----------------------------------	-----------

5. BÖLÜM

SONUÇ VE TARTIŞMA

Sonuç Ve Tartışma	34
KAYNAKÇA.....	40
EKLER.....	45
ÖZGEçMİş.....	49

KISALTMALAR

GQE: Grup Ortamı Anketi.

SEM: Spor Eğitim Modeli.

KG: Kontrol Grubu.

DG: Deney Grubu.

DGST: Deney Grubu Son Test.

DGÖT: Deney Grubu Ön Test.

KGÖT: Kontrol Grubu Ön Test.

KGST: Kontrol Grubu Son Test.

TABLÖLAR LİSTESİ

<i>Tablo</i>	<i>Sayfa</i>
Tablo 1. Verilerin Normallik Analizi	26
Tablo 2. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Takım Birlikteliği Envanteri Ön Test ve Son Test Puanlarının Bağımlı (İlişkili) Örneklem T Testi Analizi.....	27
Tablo 3. Deney Grubu Öğrencilerinin Takım Birlikteliği Envanteri Ön Test ve Son Test Puanlarının Bağımlı (İlişkili) Örneklem T Testi Analizi.....	28
Tablo 4. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Takım Birlikteliği Envanteri Ön Test Puanlarının Bağımlı (İlişkili) Örneklem T Testi Analizi.....	30
Tablo 5. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Takım Birlikteliği Envanteri Son Test Puanlarının Bağımlı (İlişkili) Örneklem T Testi Analizi.....	31

1.BÖLÜM

GİRİŞ

1.1.Problem Durumu

İnsanlık tarihi kadar köklü bir geçmişe sahip olan beden eğitimi ve spor faaliyetleri, geçmişten günümüze birçok devlet tarafından desteklenmiştir. Sportif faaliyetlerin bir devletin sosyal ve kültürel dokusunda önemli bir yer tutması, insanların her dönemde sporla ilgilenmesini mümkün kılmaktadır. Sosyal ve teknolojik ilerlemenin etkisiyle sportif faaliyetler de zaman içinde değişime uğramıştır. Günümüzde beden eğitimi, bireyin sadece fiziksel gelişimini değil, aynı zamanda sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimini de destekleyen fiziksel aktivitelerden oluşmaktadır (Aslan ve Okumuş, 2003: 1).

Eğitim sürecinde profesyoneller tarafından belirlenen kazanımlar, farklı dersler aracılığıyla bireylere aktarılmaktadır. Beden eğitimi ve spor gibi derslerde öğretmenler bu kazanımları öğrencilere ulaştırmak için çeşitli uygulamalara başvurmaktadır. Bu uygulamalarda öğretimin kalitesini artırmak için bir takım yöntem ve teknikten faydalanılmaktadır. Bazı model ve teknikler genel olarak çoğu ders için uygulanabilirken, diğerleri sadece beden eğitiminde kullanılabilir. (Baytur ve Ulaş, 2022: 297). Spor eğitimi modelleri bu yaklaşımlardan biridir. Okullarda uygulanan model temelli yaklaşımlar, beden eğitimi ve spor öğretiminin kalitesini artırmaktadır. Model tabanlı yaklaşımda kullanılan model, eğitimin hedef, sunum, içerik, ölçme ve değerlendirme unsurlarının birbiriyle uyum içinde olduğu bir alternatif sunmaktadır. Bu modeller genellikle öğrenci merkezli bir yaklaşımı vurgulamaktadır. Bu durum çeşitli araştırmalarla da doğrulanmaktadır (Saraç-Oğuzhan, 2019: 9).

Öğrencilerin bu faaliyetlere duydukları heyecan, okul takımlarına katılmanın getirdiği aidiyet duygusu, aynı hedef için çalışan takım arkadaşlarıyla dayanışma içinde hareket etmenin, oyunlar sırasında adil olmanın ve birbirlerine yardım etmenin önemine yapılan vurgu, 2013 değişikliklerinin spor eğitimi modeline uygun olduğunu göstermektedir (Demirbaş-Kerim, 2012: 3). Yeni eğitim ve öğretim müfredatı, öğrencilerin derslerine yönelik tutum, ilgi ve motivasyonlarını artırmayı hedeflemektedir. Spor eğitimi modelini ön plana çıkaran yeni sistemin öğrenciler üzerindeki etkilerini anlayabilmek için etkinliğini belirleyecek araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Futbol, günümüzde sporda önemli bir yer tutmakta olup, dünyanın çeşitli spor organizasyonları arasında en popüler spor olarak kabul edilmektedir. Bu popülerite, büyük ölçüde insanların ilgisini çekmekte, onları aktif ya da pasif şekilde spor yapmaya yönlendirmekte, aynı zamanda ulusal hükümetler ve diğer kurumlar için yatırım fırsatları sunmaktadır. Futbolun, insan kitleleri üzerindeki etkisi ve yarattığı iş alanı göz önünde bulundurulduğunda, ekonomik, sosyal ve politik açılardan önemli bir rol oynadığı görülmektedir. Futbolun gelişimi, toplumda önemli bir yere sahip olan futbol kulüplerinin yönetilmesine olan ihtiyacı doğurmuş ve zamanın gereklerine uygun stratejiler geliştirilmesine zemin hazırlamıştır. Bu bağlamda, kulüp yöneticilerinin kulübün başarısını sağlamak için dış çevredeki değişimlere yanıt olarak stratejiler geliştirmeleri gerektiği belirtilmektedir.

Bu hedefe ulaşmanın bir parçası olarak, günümüzde giderek daha fazla önem kazanan birlik kavramını incelemek ve takım uyumu düzeyini belirlemek gereklidir. Ayrıca, liderlik pozisyonunda olan antrenörlerin takım uyumu üzerindeki etkisini araştırmak da önemlidir. Çalışmamızda, Widmeyer, Lawrence, Brawley ve Carron (1985) tarafından geliştirilen ve dört alt boyuttan (bireysel çekicilik-görev, bireysel çekicilik-toplum, grup bütünlüğü-görev, grup bütünlüğü-toplum) oluşan Takımla İlgili Envanter (GQE) kullanılacak ve elde edilen sonuçlar ayrıntılı bir şekilde tartışılacaktır.

1.2.Araştırmanın Amacı

Çalışmanın temel amacı, spor eğitim modeli kullanılarak gerçekleştirilen futbol antrenmanlarında takım uyumunun etkisini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda, öncelikle günümüzde giderek daha fazla önem kazanan birlik kavramına açıklık getirilmesi, takımın uyum seviyesinin araştırılması ve etkilerinin belirlenmesi gerekmektedir. Ayrıca, liderlik pozisyonlarında bulunan antrenörlerin takım uyumu üzerindeki etkisinin de belirlenmesi önemli bir adım olarak ortaya çıkmaktadır.

1.3.Hipotezler

Bu amaçlar doğrultusunda aşağıdaki soruların cevapları aranmıştır.

Hipotez 1: Çalışmaya katılan kontrol grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma var mıdır?

Hipotez 2: Çalışmaya katılan deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma var mıdır?

Hipotez 3: Çalışmaya katılan deney ve kontrol grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılaşma var mıdır?

1.4. Araştırmanın Önemi

Ekip, birbirini mükemmel bir şekilde tamamlayan veya benzer becerilere sahip, ortak kapsayıcı hedeflere ve değerlere inanan, performans hedefleri belirleyen ve kendilerini bu hedeflere göre değerlendiren üyelerden oluşan kurumsal bir topluluktur. Yukarıda bahsedildiği gibi, ekibin temel özelliklerinden biri, üyelerinin geliştirdiği birlik duygusudur. Birlik, ekip üyelerinin birbirleriyle yakın bir bağ kurması ve güçlerini birleştirerek birbirlerini desteklemeleri anlamına gelmektedir.

Bir takımın başarısını veya başarısızlığını belirleyen önemli faktörlerden biri, takım ruhu ve uyumudur. Birlikte çalışan, yüksek derecede uyum sağlayan, birbirini destekleyen, birbirlerinin başarısı için çalışan ve birbirini tamamlayan bir takım, her zaman başarı için en büyük adaydır. Takım ruhunun temeli ve oyuncuların performansının en önemli göstergesi azim, uyum ve güven olarak tanımlanabilir. Ancak, yapılan futbol antrenmanlarının spor modeli çerçevesinde takımlar üzerinde daha büyük bir etkisi olduğu gözlemlenmiştir.

1.5. Varsayımlar

Bu araştırmanı varsayımları aşağıdaki gibi olup, belirtilen varsayımlara göre düzenlenmiştir.

- Seçilen örneklem grubu evreni temsil etmede yeterli olduğu varsayılmaktadır.
- Örneklem grubuna uygulanan anketin içtenlikle yanıtladığı varsayılmaktadır.
- Tüm testler ve ölçümler anket katılımcılarına eşit koşullarda uygulandığı varsayılmaktadır.

- Tüm katılımcıların test ve ölçüm kurallarına düzenli olarak uyum sağladıkları varsayılmaktadır.

1.6. Sınırlılıklar

Araştırma Bursa ilinde yol spor takımı- 14 yaş grubu, spor eğitim modeli kapsamında yapılan futbol antrenmanlarının birliktelik kavramına etkisi ile sınırlıdır. Futbol oynayan oyuncuların takım birlikteliği performansları hakkında elde edilen bilgiler yapılan ölçüm ve testlerle sınırlı tutulmuştur.

2.BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1.Spor Kavramı ve Tanımı

Spor çok yönlü bir kavram olduğu için farklı yazarlar sporun tanımı konusunda farklı tanımlar ve görüşler ortaya koymuşlardır. Bunun nedeni sporun kapsamının, branşlarının, amaçlarının, içeriğinin ve yöntemlerinin farklı şekillerde algılanmasıdır. Spor; tek başına veya gruplar halinde oynanan, kendine özgü kuralları olan ve genellikle rekabete dayalı fiziksel ve zihinsel yetenekleri geliştiren eğitsel ve rekreasyonel bir çabadır. (Morpa,Cilt 4: 249). Spor, sporcunun gözünde zafere yönelik teknik ve fiziksel bir çaba; seyircinin gözünde rekabete dayalı estetik bir süreç; genel olarak toplumun yarattığı bütünlük içinde ise o toplumun çelişkilerini ve özelliklerini olduğu gibi yansıtan bir ayna, toplumu yönlendirmede etkili bir araç ve son tahlilde Türkiye'de önemli bir sosyal kurum olarak karşımıza çıkmaktadır. (Fişek, 1998: 34)

Spor, insanın doğaya karşı mücadele ederken edindiği aletli ve aletsiz mücadelenin temel teknik ve yöntemlerinin, artan boş zamana paralel olarak, bireysel veya toplu olarak, barışçıl bir şekilde, simülasyon yoluyla, oyun, oyalanma ve işten özgürleşme amacıyla kullanıldığı estetik, teknik, fiziksel, atletik ve sosyal bir süreçtir. Spor bazı insanlar tarafından adeta bir özgürleşme biçimi olarak görülmektedir. (Fişek, 1998: 35). Spor, kişiliğin oluşması ve karakter özelliklerinin gelişmesi için önerilen bir disiplin ve yöneticilerin enerjiyi şekillendirmek için kullandığı bir yöntemdir. (Özmen,1999: 135). Ayrıca spor, insanın beden ve ruh sağlığını geliştiren, kişilik gelişimini sağlayan, karakter özelliklerini geliştiren, bilgi, beceri ve yetenekler kazandırarak çevreye uyumu teşvik eden, bireyler, toplum ve devlet arasında dayanışma, birlik ve barışı sağlayan, insanların mücadele gücünü geliştiren ve ayrıca belirli kurallara göre, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmanın temel unsurudur. Mücadele etmek, müsabakalarda yarışmak, duyguları yaşamak, yarışmak ve müsabakaları kazanmak amacıyla yapılan faaliyetler olarak da tanımlanabilmektedir. Bu özellikleri nedeniyle modern çağda spor çok yönlü, çok faydalı, çok amaçlı ve çok türlü bir boyut kazanmış ve evrenselleşmiştir. (Yıldıran ve diğ.1993: 56).

Aracı'ya göre spor, bireyin fiziksel ve ruhsal sağlığını geliştirmek, mücadele etmek, heyecanlandırmak, yarışmak, rekabet etmek, üstesinden gelmek ve gerçek anlamda başarı gücünü artırmak, bireyi gücünün en üst noktasına çıkarmak için gösterilen yoğun bir çabadır. (Aracı,1999: 13)

Orkunoglu (1985) ise sporu, “bireylerin organik ve psikolojik sağlığını geliştiren, sosyal davranışlarını düzenleyen, zihinsel ve atletik seviyelerini belirli bir düzeye yükselten biyolojik, pedagojik ve sosyal bir olgu” olarak tanımlamıştır (Orkunoglu,1985: 5). Erkal'a göre spor, “belirli kurallar çerçevesinde, araçlı veya araçsız, bireysel veya toplu olarak, boş zaman etkinlikleri kapsamında veya tam zaman gerektiren bir biçimde uzmanlaşma yoluyla, bireyin doğal çevresini insan çevresine dönüştüren, aynı zamanda bu yeteneklerin geliştirilmesi, sosyalleşme, toplumla bütünleşme, ruhsal ve fiziksel gelişimdir. (Erkal,1982: 119).

Tanımlardan da anlaşılacağı üzere, literatürde sporun çeşitli tanımları bulunmaktadır. Bunun nedeni, sporun günlük yaşamdaki anlamının kişiden kişiye büyük farklılıklar göstermesidir; Akıncı'nın (2007) aktardığına göre, Somuncuoğlu (1975) sporu, “sağlıklı bir nesil yetiştirmek için başlıca eğitim aracı” olarak tanımlamıştır. Yine Somuncuoğlu'na (1975) göre spor, insanların sağlıklı bir yaşam tarzı sürdürmelerine yardımcı olmada ve fiziksel ve zihinsel gelişimlerini sağlamada önemli bir konuma sahiptir. Ayrıca spor, insanların toplumun geri kalanıyla dostane ilişkiler sürdürmesi için uygun bir araçtır.

2.2.Futbolun Tanımı

21. yüzyıl itibariyle, 250'den fazla ülkede 250 milyondan fazla oyuncusuyla dünyanın en yaygın sporu olarak kabul görmektedir. Futbol, İngilizce futbol anlamına gelen “football” kelimesinden türemiştir. Maçlar iki takım arasında oynanmakta ve her takım 11 oyuncudan oluşmaktadır. Her takımın yedi yedek oyuncusu bulunmaktadır. Oyun 100-110 metre uzunluğunda ve 65-75 metre genişliğinde toprak veya çim bir sahada oynanmaktadır. Takımın amacı topu rakip takımın kalesine atarak gol atmaktır. Kalenin boyutu 732 x 244 santimetredir. Maçlar 45 dakikalık iki devre halinde oynanmaktadır. Devreler arasında 15 dakikalık bir ara olmaktadır. Sadece her iki takımın kalesini koruyan kalecilerin ceza sahası içinde topa elleriyle dokunmalarına izin verilmektedir. (<https://www.marmarasporspor.com.tr/>)

2.2.1.Futbolun Tarihçesi

İnsanların “toplarla” oynamaya başlamasının tarihi, antik çağlara kadar uzanmaktadır. Mısır'da, mezarlardaki duvar resimlerinde ayaklarıyla topla oynayan insan figürlerine rastlanmıştır. Hatta bu dönemden, yani 2500 yıl öncesinden kalma 7,5 santimetre çapında deri ve ketenden yapılmış bir top günümüze kadar ulaşmış ve çeşitli müzelerde sergilenmektedir. Homeros da Odiesas'ında topla oynanan oyunlardan bahsetmektedir. M. . 2500 yıllarında

Çin'de, yere dikilen iki mızrak arasında topa vurma pratiğinin uygulandığı bilinmektedir. (<https://www.marmarasporspor.com.tr/>) Futbol tarih boyunca neredeyse tüm uygarlıklarda benzer şekillerde ortaya çıkmış, günümüzdeki haline en yakın halini ise 17. yüzyıl İngiltere'sinde almıştır.

2.3. Sporun Faydaları

2.3.1. Bireysel Açıdan Sporun Faydaları

Spor; insana özgü oyun, hareket, yarışma ve performans gibi antropolojik nitelikleri eğitim ve kültür olguları içinde değerlendiren bir etkinliktir. Bu olgu, bireyin zihinsel özelliklerinin ön plana çıkarılmasında rol oynamaktadır. Bireysel yarışmalar sistemi içinde düzenlenmesi, yüksek verim için bir ölçü olması ve insani değerlerle gösteriler biçimini alması spor olgusunun özünü ortaya koymaktadır. (Göral, 2001: 18). Bu avantajların yanı sıra, sporcu olgusu aşağıdaki gibi kategorize edilebilmektedir;

- Belirli kesin kurallar dahilinde yürütülen, tamamen rekabetçi ve performans odaklı sporlara katılanlar,
- Sağlıklı yaşam amacıyla spor yapan katılımcılar,
- Boş zamanlarını değerlendirmek, eğlenmek ve sosyal bağlarını güçlendirmek için spor yapan katılımcılar,

Bu bağlamda, spor olgusunun her yaşta ve cinsiyetten birey tarafından, farklı amaçlar için ve farklı zamanlarda uygulandığı görülmektedir. (Göral, 2001: 18).

2.3.2. Sosyolojik Açıdan Spor

Spor, insanın fiziksel ve zihinsel yapısını geliştirmenin ve iradesini güçlendirmenin yanı sıra, kolektif faaliyeti teşvik etmesi, karşılıklı dayanışmayı sağlaması, özgüven kazandırması ve sosyalleşmeyi, yani bireyin toplumun bir üyesi olarak statüsünü geliştirmesi açısından önemli bir konuma sahiptir. İnsanın sosyal bir varlık olduğu ve bir ömür sosyalleşmek zorunda kaldığı göz önüne alındığında, sporun sosyolojik açıdan faydaları önemli bir konumda durmaktadır. (Göral, 2001: 18). Spor, toplumda insanlara iyi bir statü, maddi ve manevi rahatlık, iyi çevre ilişkileri, boş zaman üretkenliği, iş verimliliğinin artması ve kısacası daha kolay bir yaşam biçimi sağlamaktadır. (Göral, 2001: 18). Bu bağlamda, 1982 Anayasası'nın 59. Maddesi, devletin her yaşta Türkiye vatandaşılarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri almasını, sporun kitlelere yayılmasını teşvik etmesini ve başarılı sporcuların devlet tarafından korunmasını öngörmektedir. (Erkal, 1982: 56).

2.4.Sporun Önemi

Bu bölüm, sporun kişisel, bireysel, sosyal ve ekonomik yönlerinin yanı sıra ulusal ve uluslararası düzeyde çocuklar ve gençler açısından önemini ele almayı amaçlamaktadır.

2.4.1.Kişisel Yönden Sporun Önemi

- Günlük görevleri ve yaşamı en verimli şekilde yerine getirmek için güç, çeviklik, esneklik, çabukluk ve dayanıklılık sağlaması,
- Kemik, kas gelişimini ve iyi duruş alışkanlıklarını geliştirmesi,
- Hastalıklara karşı direnç sağlaması,
- Oyun, folklor, halk dansları, yerel danslar, etnik danslar ve ritmik danslarla ilgili beceri ve yetkinlikleri geliştirmesi,
- Fiziksel aktivite yoluyla mevcut sağlıklı yaşam tarzı davranış niteliklerini kazanması,
- Kültürel duyarlılık ve hassasiyetleri sağlaması,
- Boş zamanlarını değerlendirmek için davranışlar ve beceriler geliştirmeyi sağlaması,

Sporun kişisel yönden önemini vurgulayan kriterler arasındadır (Aracı, 1999: 14).

2.4.2. Toplumsal Yönden Sporun Önemi

- Liderlik, cömertlik, dostluk ve iyinin, doğrunun ve güzelin takdir edilmesi gibi nitelikler sağlaması,
- Özdenetimi, başkalarına ve kurallara saygıyı öğrenmeyi sağlaması,
- Olumlu ve sağlıklı yaşam tarzı alışkanlıkları kazandırması,
- Ölçülü ve planlı bir şekilde çalışmayı ve dinlenmeyi öğretmesi,
- Yeni bir gün ve yeni aktiviteler için coşku ve enerji vermesi,
- Sosyal sorumluluk kazandırması,
- Bireylerin bir arada olmalarını, birlikte çalışmalarını ve kendilerini toplum içinde tanımlamalarını sağlaması,

Toplumsal yönden sporu önemli bir olgu yapmaktadır (Aracı, 1999: 14).

2.4.3. Ekonomik Yönden Sporun Önemi

- Bireylerin günlük işlerini ve yaşamlarını en verimli şekilde yürütmelerini sağlaması,
- Yapıcı ve üretken kapasitelerin geliştirilmesini sağlaması,

- İnsanlara sorumluluk kazandırması,
- Ekonomik düzenin getirdiği düşünce, eylem, bilgi ve becerilerin bireylere aktarılmasını sağlaması,

- Bilgi alanlarında uzmanlık ve yaratıcılığı geliştirmesi,
- İşgücü büyümesinde etki göstermesi,

Sporun ekonomik yönden önemini gözler önüne sermektedir (Aracı, 1999: 14).

2.4.4. Çocuk ve Gençler için Spor Eğitiminin Önemi

- Etkili ve ilgi çekici bir eğitim bileşeni olması,
- Toplum için bireysel hazırlık sağlaması,
- Bireylerin mevcut yapılarını geliştirmenin ve eğitmenin yanı sıra fikir ve kişilik eğitiminde de önemli bir rol oynaması,
- Genç neslin yaratıcı, yapıcı ve üretken olmasını sağlayarak sosyal uyumu ve kültürel gelişimi etkilemesi,
- İyi alışkanlıkların oluşturulmasında önemli bir rol oynaması,
- Toplumun eğitim ve kültür seviyesini yükseltmesi,

Sporun çocuk ve gençler için önemini vurgulamaktadır (Aracı, 1999: 14).

2.5.Sporun Eğitim ile İlişkisi

Araştırmamız, spor derslerinin Türk milli eğitiminde hem ilk ve orta öğretimde; hem de üniversite eğitiminde “uygulanabilir ya da uygulanamaz dersler” konumundan kurtulamadığını göstermiştir. Tarihsel akış içinde 18. ve 19. yüzyıllarda yaşamış olan Phlantrop (insan dostu) eğitimde önemli bir rol oynamış ve buna bağlı olarak spor bir eğitim konusu haline gelmiştir. Daha sonra J.J. Rousseau, Pestalazzi ve Fröbel de çocuk eğitiminde oyunun ve doğal hareketin önemini vurgulamışlardır. (Baltacıoğlu, 1964: 61-69). Günümüzde eğitimciler, politikacılar, ekonomistler, iş adamları ve bilim insanları, insan kaynaklarının bir ulusun en büyük zenginliği olduğu konusunda hemfikirdir. Mevuct eğitim sistemi içerisinde bireyin potansiyelinin tam olarak geliştirilememesi, gelecekte devlet için olduğu kadar insanlık için de bir kayıp olacaktır. (Bilge, 1989: 21). İnsan toplumun en değerli kaynağı olduğuna göre, onu iyi eğitmek, yeteneklerini geliştirmek ve ona her yönüyle yararlı özellikler kazandırmak toplumun görevlerinden ve önemli sorumluluklarından biri haline gelmektedir.

Tüm bunlar, eğitim ve sporun; bireyler ve kaçınılmaz olarak toplum için amaç ve hedeflerinin birçok yönden aynı doğrultuda olduğunu göstermektedir. Bir bireyin fiziksel ve ruhsal sağlığı sadece kendisi ve ailesi için değil, aynı zamanda ulusun sağlığı için de çok önemlidir. İnsani gelişimin temel amacı, yaş, cinsiyet, dil veya din ayrımı gözetmeksizin, demokratik bir eğitim ortamında bireylerin kapasitelerini mümkün olduğunca geliştirmektir. Günümüzde toplum, sağlıklı bir nesil yetiştirmek için sporu genel eğitimin ayrılmaz bir parçası ve tamamlayıcısı olarak görmektedir. Bu nedenle spor, ulusal bir politika olarak benimsenmiş ve insan yaşamının tüm dönemlerini kapsayacak şekilde uygulanmaktadır. Sporun bireyin fizyolojik ve psikososyal yönden uyumlu ve dengeli gelişimine önemli katkılar sağladığı bilinmektedir. Spor eğitimi aynı zamanda çocukların uyumlu birer insana dönüşmesinde de rol oynamaktadır. Nitekim bu konuda bir örnek vermek gerekirse, Fransa'da beden eğitimi faaliyetlerine çok az yer veren geleneksel bir okul döngüsünü tamamlayan çocuklar ile sabahları genel eğitime, öğleden sonraları ise spor ve el sanatları faaliyetlerine ayrılan bir okul döngüsünü tamamlayan çocuklar arasında çok önemli bir fark gözlemlenmiştir. İkinci eğitim döngüsünde çocuklar fiziksel olarak daha hızlı büyümekte, nabızları daha yavaş atmakta, koordinasyon ve motor gelişimleri daha iyi olmakta, genel yaşam kurallarına uyma eğilimi göstermekte, daha iyi motor becerilere sahip olmakta, daha dengeli ve açık olmakta, aileleri ve eğitim çevreleriyle daha iyi etkileşim kurmaktadır. (Serarslan, 1978: Sosyoloji ders notu).

2.6.Spor Faaliyetlerinin İnsan Gelişimindeki Rolü

İnsan vücudunun organları, hareket etmek üzere tasarlanmıştır. Vücudun işleyişini sürdürmek ve sağlığı korumak için hareket etmek gereklidir. Spor, fiziksel egzersiz yoluyla hareket etmeye ve öğrenmeye odaklanan bir etkinlik olup, fiziksel egzersiz aracılığıyla genel eğitim hedeflerine ulaşılmasına katkı sağlamaktadır. Bu yaklaşım çerçevesinde spor, bireyin fiziksel, psikomotor, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimini teşvik etmek amacıyla düzenlenen herhangi bir fiziksel aktivite olarak değerlendirilmektedir (Aracı, 1999: 31).

Spor, bireyin fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişimini olumlu yönde etkileyen bir dizi aktiviteden oluşmaktadır (Garakusha, 1999: 279). Bireyin ruhsal, zihinsel, duygusal ve sosyal boyutlarda bir bütün olarak gelişimi, modern eğitimin temel ilkelerinden biri olarak kabul edilmektedir (Erkal, 1996: 119).

2.6.1. Sporun Fiziksel Gelişimdeki Rolü

Sporda fiziksel gelişimin amacı, organizmanın işlevsel verimliliğini artırmak ve sağlıklı bir yapıya kavuşmaktır. (İmamoğlu,1992: 52). Hareket insan doğasının özünde bulunmaktadır. Kas ve kemik yapıları motor sistemin temelini oluşturmaktadır. Egzersiz ise kas ve kemiklerin güçlenmesine yardımcı olmaktadır. Başka bir deyişle, kas ve kemik yapılarının gelişimi için fiziksel aktivite şart olmaktadır. (Erkal, 1996: 12).

Spor, fiziksel ve zihinsel yorgunluğa karşı direnci artırmaktadır. Kilo alımını önlemekte ve vücut yağ oranını dengelemektedir. Fiziksel yorgunluğun gecikmesine ve vücudun salgı bezlerinin düzenli çalışmasına katkıda bulunmaktadır. Kalp üzerinde olumlu etkisi bulunmaktadır. Kalbin fiziksel hacmi artmakta, hipertrofi oluşmakta ve kalbi besleyen kan damarları genişlemektedir. (İnal, 2000: 19). Kardiyovasküler hastalıkların egzersiz yoluyla önlenmesi mümkün olmaktadır. Düzenli egzersiz, kardiyovasküler sistemden yağları uzaklaştırmaktadır. Sonuç olarak düzenli spor yapan kişilerde kardiyovasküler rahatsızlıklar ortadan kalkmaktadır (Aracı, 1999: 32).

2.6.2. Sporun Psiko-Motor Gelişimindeki Rolü

Psikomotor gelişim, yaşam boyu süren bir süreç olup, motor becerilerinin kaybı veya edinilmesi gibi fiziksel değişikliklerle ilgili bir kavramdır (Özer, 1998: 5). Farklı hareketler gerçekleştirirken kas gruplarının koordinasyonu ve istenilen hedefe ulaşmayı amaçlayan hareketlerin gerçekleştirilmesi, merkezi sinir sistemi ve sinir merkezine bağlıdır (Günay, 1999: 120). Kaslar farklı şekillerde uyarılabilir, ancak doğal koşullarda bu durum, sinir sisteminden gelen dürtülerle sağlanır (Akgün, 1992: 1). Psikomotor gelişim, esas olarak hareketle ilgili davranıştaki değişikliklerle kendini gösterir. Genel olarak vücudun kontrolünü ve koordinasyonunu, yani nöromüsküler sistemin gelişimini ifade eden bir kavramdır (Aracı, 1996: 28).

Motor becerilerinin gelişiminin, aynı zamanda bireyin zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimiyle de bağlantılı olduğu düşünülmektedir. Motor becerilerinin gelişimi, bir kişinin kendine yeterli olma yeteneğini, fiziksel aktiviteyi, spor yapma motivasyonunu ve fiziksel ile psikolojik uyumluluğu da artırmaktadır. Günümüzde fiziksel egzersiz, çeşitli rekabetçi ve işbirlikçi oyunlar, sporlar, danslar ve aktif aktiviteler, bir araç olarak kullanılmaktadır (Yamana, 2001: 12).

Becerilerin gelişimi, tepki süresine, hıza, kas gücüne, dayanıklılığa, koordinasyona, dengeye, esnekliğe, 11 aylık fiziksel verilere, boy ve kiloya ve kişinin zihinsel ve duygusal

özelliklerine bağlıdır. Motor becerilerinin gelişimi, yaşam boyu biriken bir süreçtir. Motor becerilerin kademeli gelişimi, daha yüksek bir beceri düzeyine ulaşmaya yönelik bir adım olarak kabul edilmektedir (Asak, 1997-1994).

Edinilen becerilerin bir sonucu olarak çocuklar etkinliklere katılmaktan zevk alır ve gruba kolayca uyum sağlarlar. Genel olarak, insanlar yeteneklerine ve becerilerine bağlı olarak belirli bir düzeyde aktivite gösterirler. Spor programları çerçevesinde çeşitli becerilerin geliştirilmesine yönelik dersler, insanların çıkarlarını çeşitlendirecektir. İnsanların edindikleri beceriler, boş zamanlarını değerlendirmek ve kişisel yaşam tarzlarını belirlemek için de önemlidir (Erkal, 1996: 122).

2.6.3.Sporun Duygusal ve Sosyal Gelişimdeki Rolü

Duygusal ve sosyal gelişim birbirini etkileyen iki faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak duygusal gelişim sağlandıktan sonra bir birey topluma katkıda bulunabilmektedir. Bunu yapmak için önce birey olarak kendilerini uyarlamaları, yani kendilerini kabul etmeleri, sonra da gruba adapte olmaları gerekmektedir. Tüm sportif faaliyetler sosyal deneyimlerdir ve insani duyguları içerisinde barındırmaktadır. Bu tür faaliyetlere katılan bireyler duygularını hareket yoluyla ifade etme fırsatı bulmaktadırlar. Saldırganlık, öfke ve kıskançlık gibi duygularını dışa vurmayı ve kontrol etmeyi öğrenmektedirler (Erkal,1996: 122).

Sportif faaliyetler kişisel olarak görülse de esasen sosyal olgular olarak kabul edilmektedir. Spor aracılığıyla ortaya çıkan çatışma, rekabet ve çekişme durumları sosyal olgunun ayrılmaz bir parçasıdır. Sportif faaliyetlere katılım aynı zamanda bireyin kendini geliştirmesine de katkıda bulunmaktadır. Bu farkındalık, kişinin kendisini başkalarıyla kıyaslamasıyla kazanılmaktadır. Kişi, bu sayede kendi yeteneklerinin ve yetersizliklerinin farkına varmaktadır. Bu durum aynı zamanda kişilere proaktif olma, sorumluluk alma ve sonuçları kabul etme fırsatı vermektedir. Spor yapan insanlar, davranışları aracılığıyla tutumlarını, tercihlerini ve değerlerini ifade etme fırsatları bulmaktadırlar. (Çakmakçı, 2001: 36). İnsanlar sportif faaliyetler aracılığıyla sosyal çevre edinme ve kendini gerçekleştirme fırsatları bulurlar. (İmamoğlu, 1992: 52).

2.7.Spor Eğitim Modeli

Bir müfredat ve öğretim modeli olarak spor eğitimi modelinin popülerliği, fiziksel egzersizin uygulanması için gerekli itici gücü sağlayabilmektedir. Mevcut eğitim sistemi, tüm çocukların haftada alabilecekleri beden eğitimi derslerinin sayısını sınırlamakta, bu da ders gerekliliklerinin ve koşullarının karşılanmasını zorlaştırmaktadır. Eğitim reformu çabaları,

öğretmen yetiştirme sistemi ve ekonomik güvensizlik gibi faktörler, beden eğitimi içeriğinin sistematik bir şekilde yeniden düzenlenmesi ihtiyacını doğurmuştur. (Tannehill ve Zakrajsek, 1993). Spor öğretmenleri tarafından dile getirilen bir dezavantaj, eğitimcilerin öğrencilerine spor disiplinlerinin nasıl oynanacağını, sporun kurallarını ve ritüellerini değil, sadece becerileri öğretmeleridir. (Siedentop ve Tannehill, 2000). Spor eğitim modeli (SEM) 'in ortaya çıkışı, özellikle spor sektöründe spor derslerinin öğretim uygulamalarında ortaya çıkan çeşitli sorunların tanımlanmasıyla gerekli olmuştur (Siedentop, 1994). Öğrencilerin spor derslerine karşı isteksiz ve motivasyonsuz olmaları, temel spor becerilerini öğrenmenin ötesine geçememeleri, edindikleri becerileri rekabet ortamına ve oyunlara aktaramamaları, beceri ve yetenek düzeyi yüksek öğrencilerin derslerde ön plana çıkarken diğerlerinin yeterince yüksek düzeyde öğrenme ortamına erişememeleri, bu modelin ortaya çıkışını gerekli kılmıştır. 1990'ların başında Darly Siedentop tarafından geliştirilen SEM'in temel özelliklerinden biri, spor eğitiminde kullanılan geleneksel yaklaşımlardan içerik olarak farklı olmasıdır; SEM, eğlenceli, içerik açısından zengin bir yapı ve gerçek hayattan kesitlerle öğrencilerin yaşamları boyunca daha aktif ve sağlıklı olmalarına yardımcı olmayı amaçlamaktadır. SEM, tüm öğrencilere eğitsel açıdan zengin spor deneyimleri sunmak için tasarlanmış bir eğitim programı ve öğretim modeli olarak karşımıza çıkmaktadır. Siedentop (1994) bu modeli, öğrencilerin müfredat dışı fiziksel aktivite ortamlarına yüksek katılım motivasyonundan etkilenecek geliştirmiştir. Model, oyun performansının yanı sıra taktiksel bilgi ve becerilerin gelişimini de desteklemektedir. Beceriler, oyun ve sporun doğal yapısının bir parçasıdır. Bu modelde öğrenciler sadece daha eksiksiz ve gerçekçi bir şekilde oynamayı değil, aynı zamanda kendi spor deneyimlerini koordine etmeyi ve yönetmeyi de öğrenmekte, ayrıca kişisel sorumluluk ve etkili bir takım/grup üyesi olma becerilerini de öğrenmektedirler (Siedentop vd. 2011).

2.7.1. Spor Eğitim Modelinin Hedefi ve Amaçları

Spor eğitim modeli (SEM)'in temel amacı, tüm öğrencilerin gelişim düzeylerine göre hazırlanmış bir spor ortamında katıldıkları benzersiz spor deneyimleri sağlayarak yüksek becerili, eğitilmiş ve hevesli sporcular yetiştirmektir. SEM'in temel amacı becerili, bilgili ve hevesli sporcular yetiştirmektir. Becerikli bir sporcu, bir oyuna veya faaliyete katılmak için gerekli becerileri gösterebilen ve faaliyet için gerekli stratejileri anlayıp uygulayabilen kişidir. Bilgili bir sporcu, bir oyunun veya sporun kurallarını, ritüellerini ve geleneklerini anlayan ve bunlara değer veren kişidir. Bilgili bir sporcu daha iyi bir katılımcı olmanın yanı sıra daha

bilinçli bir sporsever ve izleyicidir. Hevesli bir sporcu, tüm sportif faaliyetlerde (yerel, ulusal ve uluslararası) spor kültürünü korumak ve geliştirmek için hareket eden kişidir. Spor faaliyetlerine katılmaya isteklidirler çünkü sporda yer almanın getirdiği deneyim ve keyfe değer verirler. Beden Eğitimi ve Spor SEM kursuna katılan öğrencilerin çeşitli spor organizasyonlarına gönüllü olarak katılmaları ve aktif rol oynamaları beklenmektedir. (Siedentop ve diğ. 2011).

SEM'in öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor öğrenme alanlarındaki başarılarını desteklediği görülmektedir. Modelin üç ana hedefiyle ilişkilendirilen öğrenme alanları şu şekilde ifade edilmektedir: Bilişsel ve psikomotor öğrenme alanları bağlamında, becerikli bir sporcunun stratejik hareketleri tanıma ve başarıyla uygulama becerisine sahip olduğu belirtilmektedir. Bilişsel-duyuşsal öğrenme alanında, yetenekli bir sporcunun sporun biçimini ve kültürünü anladığı ve takdir ettiği görülmektedir. Duyuşsal öğrenme alanında ise, hevesli bir sporcunun sporu hayatının ve günlük faaliyetlerinin merkezine yerleştirdiği ifade edilmektedir (Metzler, 2005).

Siedentop, SEM'in amaçlarını şu şekilde belirtmiştir; (Siedentop, 1994)

- Fiziksel uygunluk ve spor/oyunlarla ilgili temel becerileri geliştirmek.
- Spor/oyunlarla ilgili stratejileri uygular ve anlamamızı sağlamak.
- Gelişimlerine uygun bir seviyede katılım göstermemize yaramakta.
- Spor etkinliklerinin planlanması ve organizasyonunu paylaşılmasını sağlamakta.
- Liderlik niteliklerini sergiletmekte.
- Ortak hedeflere ulaşmak için ekiple birlikte çalışmayı sağlamakta.
- Spora anlam katan ritüelleri ve gelenekleri takdir ettirmekte.

2.7.2. Spor Eğitim Modelinin Temel Özellikleri

Spor eğitim modeli (SEM) altı ana fonksiyondan oluşmaktadır: sezonlar, takım üyeleri, resmi yarışmalar, sonuç etkinlikleri, kayıt tutma ve festivaller. (Siedentop ve diğ. 2011).

- Sezon: Bir öğrencinin bir sporu öğrenmek için harcadığı toplam süreye spor eğitim sezonu denir. Bir spor eğitim sezonu hem antrenmanları hem de maçları içerir; bir sezon öğrenciye yeterli deneyimi kazandıracak kadar uzun olmalıdır. Bu sezon genellikle 10-16 haftadan oluşur.

- Takım üyeliği: Öğrenciler sezon boyunca takımlarda yer alırlar. Aynı takımdaki öğrenciler birlikte çalışmak ve birbirlerini daha iyi tanımak için daha fazla fırsata sahip olurlar, bu da öğrenmelerini geliştirir. Her öğrencinin takımın bir parçası olmanın yanı sıra farklı bir rol üstlenmesi beklenir.

- Resmi Müsabakalar: Sezon, hazırlık maçlarını ve diğer takımlara karşı oynanan normal maçları içerir. Müsabakaların formatı ikili müsabakaları, lig maçlarını ve turnuvaları içerir. Müsabaka programı sezon başında belirlenir ve takımlar bu programa göre hazırlanır. (Metzler, 2005).

- Sonuç Etkinliği: Sezon sonu müsabakaları sporculara ulaşmaları gereken bir hedef verir. Spor eğitiminin son aşamasında, hazırlık ve resmi yarışmalardan sonra, bir doruk etkinliği gerçekleşir. Takımlar bu etkinlikte en iyi performanslarını göstermeye çalışırlar. Sonuç etkinliği, öğrencilerin sezon boyunca elde ettikleri başarıların kutlandığı ve takdir edildiği bir şenlik havasında geçmelidir. (İnce ve diğ. 2010).

- Kayıt Tutma: Seçilen spor dalında sezon boyunca takım ve sporcu performansını değerlendirmek için kullanılabilecek verileri (müsabaka sonuçları dahil) toplamak ve paylaşmak. Kayıt görevlisi, verilerin toplanmasından ve bu bilgilerin duyuru panosunda paylaşılmasından ve öğretmenlere ve takım arkadaşlarına sunulmasından sorumludur. (Mohr, Townsend ve Pritchard. 2006).

- Festival: Spor eğitimi uygulaması bir şenlik havasında gerçekleşir. Açılış ve kapanış törenleri, oyun alanının renklendirilmesi, takımlara isim verilmesi, takım oyuncularının fotoğraflarının çekilmesi, dikkat çekilmesi, başarıların sunulması, ödüllerin verilmesi ve bunların tüm okulla paylaşılması şenlik havası yaratmanın önemli araçlarıdır. (Siedentop ve diğ. 2011).

2.7.3.Spor Eğitim Modelinin Planlanması

Spor Eğitim Modeli (SEM)'ni planlamadan önce, programın temel felsefesine odaklanılması gerektiği vurgulanmaktadır. Bu felsefenin öne çıkan özelliklerinden biri, seçilen disiplinlerin, oyunların ve etkinliklerin daha kapsamlı ve derinlemesine incelenmesidir. Ayrıca, öğretmenlerin konu kazanımlarını planlamalarına, organize etmelerine ve uygulamalarına olanak tanıyan uzun bir sezon yapısının oluşturulması önem taşımaktadır. SEM kapsamında içerik, yalnızca branşa özgü beceri ve taktiklerin öğrenilmesiyle sınırlı kalmamakta; aynı zamanda öğrencilerin, okul dışındaki faaliyetlerde

oynamaları gereken farklı rolleri öğrenmeleri ve uygulamaları da hedeflenmektedir (Siedentop ve diğerleri, 2011).

Bir spor eğitim modelinin planlanması sırasında dikkate alınması gereken başlıca unsurlar arasında sezonun uzunluğu, seçilecek spor disiplini, takım oluşumu, öğrencilerin rolleri, yarışma formatı, öğretmenin rolü, sınıf yönetimi ve ölçme-değerlendirme süreçleri yer almaktadır.

Sezon Uzunluğunun Belirlenmesi: SEM'de sezonun uzunluğu belirlenirken, öğrencilerin çeşitli rolleri, becerileri ve taktikleri deneyimlemelerine olanak tanıyacak bir yapı oluşturulması gerektiği belirtilmektedir. Sezonun süresi, seçilen spor disiplini ve öğrenciler tarafından elde edilmesi beklenen sonuçlar doğrultusunda şekillenmektedir. Takımların pratik yapabilmesi ve müsabakalara katılabilmesi için yeterli zamana sahip olması gerektiği vurgulanmaktadır. Haftalık ders saatleri ve süreleri de sezon planlamasında belirleyici unsurlar arasında yer almaktadır (Siedentop ve diğerleri, 2011). Bu süreç, aynı zamanda öğretmenlere dersleri planlama, organize etme ve sonuç elde etme fırsatı sunmayı amaçlamaktadır. Türkiye'de beden eğitimi dersleri ile spor ve fiziksel aktivite dersleri, birçok spor branşı için spor eğitimi sezonu olarak değerlendirilebilmektedir (Çelen, 2012).

Seçilecek Spor Branşına Karar Verilmesi: Hangi spor branşının seçileceğine karar verilirken, okulun fiziksel imkanları, mevcut öğretim materyalleri, sınıf seviyeleri ve mevsim koşulları gibi faktörlerin dikkate alınması gerekmektedir. Öğrencilerin spora ilişkin beceri ve altyapılarındaki farklılıkların yaşa bağlı olarak artış gösterdiği göz önünde bulundurulmalıdır. Bu nedenle, öğrencilerin daha az deneyimli olduğu ve benzer beceri seviyelerine sahip oldukları disiplinlerin tercih edilmesi önerilmektedir (Siedentop ve diğerleri, 2011).

Takımların Belirlenmesi: Takımların, başarı şansını dengelemek amacıyla sezon başlamadan önce organize edilmesi gerektiği ifade edilmektedir. İlk dersler sırasında veya küçük turnuvalarda takımlar oluşturulabilir. Öğretmenlerin takım seçme hakkına sahip olmasının yanı sıra, öğrencilerin de aday gösterebileceği bir seçim sürecinin uygulanması mümkündür. Bu süreçte, öğrenci seçicilerin öğretmen tarafından atanması veya gizli oylama yöntemiyle belirlenmesi önerilmektedir. Böylece sınıf otoritesi ve sorumluluğu altında takım seçimine katkıda bulunulabilmektedir. Takımlar oluşturulurken yalnızca beceri denkliğine değil, aynı zamanda cinsiyet denkliğine de dikkat edilmesi gerektiği belirtilmektedir. SEM'de öğrenciler, sezon başında bir takıma dahil olmakta ve sezon boyunca aynı takımda

kalmaktadır. Takım olma anlayışı, SEM'in temel taşlarından biri olarak değerlendirilmektedir (İnce ve diğerleri, 2010).

Takımların sayısı ve büyüklüğü sınıftaki öğrenci sayısına, faaliyetin niteliğine ve faaliyet alanına göre belirlenebilir. Genel olarak, bir sınıfta takımları organize ederken, iki veya dört gibi çift sayılar yerine üç veya beş gibi tek sayılardan oluşan takımlar organize etmeye çalışın; iki takım sahada mücadele ederken, üçüncü takımdaki oyuncular hakemlik, gözlemcilik veya ilk yardım gibi diğer rolleri üstlenirler.

2.8.Takım Kavramı

Ekipler, önceden belirlenmiş bir hedefe ulaşmak amacıyla bir araya gelen, birbirine bağımlı ve iş birliği içinde çalışan iki veya daha fazla kişiden oluşan topluluklar olarak tanımlanmaktadır. Bir ekibin oluşumunda üç temel unsur bulunduğu belirtilmektedir. Bunlardan ilki, bir ekip oluşturmak için ikiden fazla kişinin varlığıdır. İkinci unsur, ekip üyelerinin birbirine bağımlı olması ve birlikte hareket etmesidir; bu üyelerin sürekli bir etkileşim halinde oldukları görülmektedir. Üçüncü unsur ise, ekip üyelerinin belirli hedeflere ulaşmak için çaba göstermesidir (Efil, 2005).

Ekip, ideal olarak birbirini tamamlayan ya da benzer yetkinliklere sahip, ortak bir büyük amacı ve paylaşılan değerleri benimseyen, performans hedefleri olan ve bu hedeflere göre kendilerini değerlendiren az sayıda kişiden oluşan bir organizasyon birimi olarak tanımlanmaktadır (Arat, 1998).

Ekiplerin Tanımları ve Özellikleri: Ekip tanımları literatürde çeşitlilik göstermekte olup, iletişim, etkileşim, karşılıklı bağımlılık, sosyal kimlik ve yapı gibi kavramlara odaklanmaktadır. Bu bağlamda en belirgin yapı, karşılıklı bağımlılık ve sonuçlar üzerinden etkileşim ve etkidir. Bir ekip, sosyal etkileşim, yapı, uyum, sosyal kimlik ve hedef ilişkileri yoluyla birbirini etkileyen iki veya daha fazla bireyden oluşan bir topluluk olarak değerlendirilmektedir. Ekiplerin, yukarıda belirtilen niteliklere bağlı olarak gruplardan farklılaştığı görülmektedir. Örneğin, düzenli olarak futbol oynayan bir arkadaş grubu bu özelliklerden bazılarına sahip olsa da, ancak ortak bir hedefe sahip olmaları, müsabakalara katılmaları ve ortak bir kimlik geliştirmeleri durumunda bir takım olarak nitelendirilebilecekleri ifade edilmektedir. Ayrıca, bazı durumlarda bir ekip içinde farklı hedeflere sahip alt grupların bulunabileceği de belirtilmektedir (Forsyth, 1999).

Ekiplerin sahip olması gereken belirli özellikler bulunmaktadır (Katzenbach ve Douglas, 1994):

Tartışma, karar alma ve emeğin paylaşımı,

Paylaşılan liderlik rolü,

Bireysel ve karşılıklı güven,

Takımlara özgü belirli bir amaç,

Kolektif çalışma ve ürünlerin varlığı.

Ekip Üyelerinin Roller ve Katkıları

Ekip üyelerinin her biri, ekip başarısına katkıda bulunan farklı roller üstlenmektedir. Üyeler, kendi işlevlerini yerine getirirken, ekip içerisinde en az bir işlev üstlenmektedir. Bu durum, ekip içinde güç mücadelesine gerek kalmaksızın tüm üyelerin yetkilendirildiğini göstermektedir. Üyeler eşit düzeyde katılım sağlamak, liderin rehberliğinde ekip ihtiyaçlarına göre rollerini yerine getirmektedir. Bu süreçte "biz" ve "onlar" ayrımının bulunmadığı, sorumluluk ve hesap verebilirliğin paylaşıldığı ifade edilmektedir (Akın, Çetin ve Ekol, 1998).

Ekip Hedeflerinin Belirlenmesi: Ekipler, belirli hedeflere ulaşmak için oluşturulmakta ve bu hedeflerin bireysel hedeflerle çelişmemesi gerektiği vurgulanmaktadır. Aksi durumda, ekip hedeflerinin belirsiz hale gelebileceği ve bireysel sorumluluktan kaçınılabileceği belirtilmektedir. Literatürde, ekip hedeflerinin genellikle uzun vadeli olduğu, ancak bu hedeflerin bireysel hedeflerle birlikte belirlendiğinde daha başarılı sonuçlar doğurduğu ifade edilmektedir (Martens, 1987).

Ekipler bir anda oluşan topluluklar değildir. Ekip olmak bir süreçtir ve genellikle belirli aşamalardan geçerek olgunlaşır. Bu aşamalar aşağıda açıklanmıştır. (. Mound L. 1999)

2.8.1.Kuruluş Aşaması

Kuruluş aşaması, bir grup ya da ekibin oluşum sürecinde tanıma ve oryantasyon dönemi olarak değerlendirilmektedir. Bu aşamada, grup üyeleri birbirlerini ve lideri tanımaya başlamakta; aynı zamanda genel kabul görme konusundaki endişelerin ortaya çıktığı gözlemlenmektedir. Ekip içerisindeki rollerin ve konumların henüz tanımlanmamış olması, üyeler arasında merak ve belirsizliğe yol açmaktadır. Bu süreçte, oyuncular koçların ve takımın diğer üyelerinin kişiliklerini, yeteneklerini ve becerilerini değerlendirme eğilimindedir. Liderlerin, ekip amaç ve hedeflerini açıklamalarıyla birlikte belirli grup normlarının oluşmaya başladığı ve bu normların ekibin atmosferini ve iklimini şekillendirdiği ifade edilmektedir.

Kuruluş aşamasında izlenmesi gereken temel adımlar şu şekilde sıralanmaktadır:

- Grup üyelerinin tanışması,
- Direnç gösterme eğilimlerinin ortaya çıkması,
- Sınırların test edilmesi,
- Grup işlevlerinin öğrenilmesi,
- Zor durumlara ve çatışmalara odaklanma,
- Oyuncuların beceri ve yeteneklerinin analiz edilmesi,
- Takımın amaç ve hedeflerinin yanı sıra oyuncuların rol ve sorumluluklarının açıklanması.

2.8.2.Fırtına Aşaması

Bu aşamada, ekip üyelerinin bireysel özellikleri ön plana çıkmakta ve bireylerin ekip içerisindeki rollerine ve kendilerinden beklenenlere dair farkındalıkları artmaktadır. Çatışma ve anlaşmazlıkların bu dönemin temel özellikleri olduğu görülmektedir. Grup üyelerinin fikirlerini ve tutumlarını ifade etmeye başlamasıyla birlikte, bireysel ve rol kaynaklı farklılıkların belirgin hale geldiği ifade edilmektedir. Bu süreçte, güç ve otoritenin daha açık bir şekilde ortaya çıkması dikkat çekmektedir.

Çatışmaların temel nedenlerinden biri, liderin veya koçun ekip içindeki rolleri belirlemesiyle ilgili süreçlerdir. Bu durumun, lidere karşı isyan etme veya ekip üyelerinin gruba katılımı reddetme gibi davranışlara yol açabileceği belirtilmektedir. Ancak, bu tür çatışmaların önlenmesi için koçun veya liderin roller ve pozisyonlarla ilgili açıklamaları objektif verilere dayandırmasının önemli olduğu vurgulanmaktadır. Bu tür bir yaklaşımın belirsizliği ortadan kaldırabileceği ve ekip üyelerinin kaygılarını azaltabileceği ifade edilmektedir.

Aynı zamanda, bu aşamada ekip üyelerinin duygularına yönelik bir anlayış geliştirmenin, ekip içerisindeki uyum ve iş birliğini artırma potansiyeline sahip olduğu belirtilmektedir. Bu doğrultuda, liderin sadece pozisyonları açıklamakla kalmayıp, üyelerin duygusal tepkilerini de dikkate alarak iletişim kurması gerektiği önerilmektedir.

2.8.3.Biçimlenme Aşaması

Bu aşama, davranış kalıplarının yerleştiği ve ekip içerisindeki uyumun hâkim olduğu bir dönem olarak değerlendirilmektedir. Çatışmaların çözülmesi ve ekip üyelerinin rollerine dair fikir birliğine varılmasıyla birlikte, ekip içerisinde birlik ve dayanışmanın güçlendiği gözlemlenmektedir. Bu süreçte, liderin kim olduğu, kimin güç sahibi olduğu ve ekip üyelerinin rollerinin netleştiği ifade edilmektedir.

Ekip üyelerinin birbirlerini tanımaları ve kabul etmeleriyle, bireysel farklılıkların etkisinin azaldığı ve ortak bir hedef doğrultusunda hareket etme eğiliminin arttığı belirtilmektedir. Bu durum, ekibin başarısının birincil hedef olarak kabul edilmesiyle sonuçlanmakta ve ekip içinde daha güçlü bir uyum ortamı oluşmasına katkı sağlamaktadır.

2.8.4.Eylem Aşaması

Eylem aşaması, ekip üyelerinin sorunları çözmeye ve kendilerinden beklenen görevleri yerine getirmeye odaklandıkları bir dönem olarak tanımlanmaktadır. Bu aşamada, ekip üyelerinin hedeflere ulaşmak için ellerinden gelen çabayı göstermeleri gerektiği vurgulanmaktadır. Oyuncuların sürekli olarak birbirleriyle etkileşim hâlinde olmaları ve ortaya çıkan anlaşmazlıkları olgun bir şekilde çözmeye yönelik yaklaşımlar sergilemeleri beklenmektedir.

Ekip üyelerinin, bir bütün olarak hareket etmenin sağlayabileceği potansiyel faydaların farkında oldukları ve bu nedenle birbirlerine karşı kayıtsız davranmadıkları görülmektedir. Bu süreçte, öncelikli hedefin takım başarısını sağlamak olduğu belirtilmektedir. Liderin rolü ise, ekibin yüksek verimlilikle çalışmasını sağlamak ve bu doğrultuda gerekli yönlendirmeleri yapmaktır.

2.8.5.Dağılma Aşaması

Bu aşamada, ekip çalışmasının gelişim hızı düşer ve zamanla duraklama sürecine girer. Bu süreçte, en önemli hedef yeni görevler üstlenmek yerine, daha önce başlatılan görevlerin tamamlanmasıdır. Üyeler, duygusal olarak yüksek motivasyona sahip olup, birbirleriyle güçlü bir bağ kurmuşlardır.

Bir spor ortamında, lider, rekabetçi sezonun sonunda grubu resmi olarak sonlandırır. Takım uyumu, geçiş döneminde de devam edebilir; yeni sezonda aynı koç ve oyuncularla çalışılma olasılığı yüksektir. Lider, ilk aşamada belirlenen amaç ve hedeflere ne kadar ulaşıldığını değerlendirir ve grubun gelişimine dair görüşlerini bildirir. Oyuncular, birbirlerine ilişkin geri bildirimlerde bulunurlar. Son olarak, koç, sezonun genel bir değerlendirmesini yapar.

2.8.6.Takım Oluşturma Prensipleri

Ekipler organize edilirken aşağıdaki ilkelere dikkat edilmesi gerekmektedir. Bu ilkeler, etkin ve verimli bir ekip oluşturulmasına katkı sağlayacaktır (Kulaga, 1997).

Biz merkezli, işbirliği anlayışıyla takımı tanımlamak: Bir ekibin başarısı, her bir üyenin işbirliğini "ben" değil "biz" merkezli olarak algılamasına bağlıdır. Bu anlayışta,

bireysel katkılardan çok, sinerjik bir ekip olarak ortak hedeflere ulaşmak ve bu süreçte yaratılacak değerler ön planda tutulmalıdır. Başarı, katılımcı bir ekip yaklaşımını benimseme ve ekip üyelerinin rollerini anlama becerisiyle doğrudan ilişkilidir.

Takım kurmadaki amacın bilincinde olmak: Ekip üyeliği, ortak bir hedef ve misyona sahip kişiler arasında oluşturulmalıdır. Ekipteki herkes ortak değerlere sahip değilse, beklentiler çatışacak ve grup amaçsızca ilerleyecektir.

Ekibe kimlerin dâhil edileceği konusunda bilinçli bir karar verme: Farklı disiplinlerden oluşan bir ekip oluşturulurken, üyelerin ortak bir hedefe odaklanabilme yetenekleri, takım halinde çalışma becerileri ve gerekli teknik uzmanlık dikkate alınmalıdır.

Ekip başarısının değerlendirilmesi: Ekiplerin uygulamada başarısız olmalarına yol açabilecek faktörlerden biri de belirsiz hedeflerdir. Bir ekibin başarılı olabilmesi için aşağıdaki üç temel kurumsal hedefin belirlenmesi gerekmektedir:

Sonuç: Ekibin ulaşması gereken somut, ölçülebilir ve ulaşılabilir hedefler belirlenmelidir.

Kaynak: Ekibin hedeflere ulaşabilmesi için gerekli kaynakların sağlanması gereklidir. Yaygın bir hata, ekibe görev vermek ancak gerekli kaynakları ya da yetkiyi sağlamamaktır. Ekip üyeleri, ekibin kendilerine güvendiğini ve yetkilendirildiklerini bilmelidir.

Ödül: Ekip üyelerinin, hedeflenen performans ve sonuçlara ulaştıkları için ödüllendirilmesi, motivasyon ve başarıyı artıran önemli bir faktördür.

2.8.7. Takım Çalışmasının Başarısında Rol Oynayan Faktörler

Ekipler, çalışanlar arasında karşılıklı anlayış geliştirmek, güven ortamı oluşturmak ve belirlenen hedeflere ulaşmak için önemli bir araçtır. Ekip çalışması, ortak bir hedef doğrultusunda farklı beceri ve deneyimlere sahip bireylerin birlikte çalışmasını ifade eder. Bu yaklaşım, doğru bilgi ve becerilere sahip doğru insanları bir araya getirmenin, beklenen sonuçları elde etme olasılığını artıracak inancına dayanır. Günümüzün ekipleri, olağanüstü performans seviyelerine ulaşmayı hedeflemektedir (Goldenberg, 1997).

Başarılı ekip çalışmasının etkili unsurları şu şekilde sıralanabilir (Eren, 2001):

Ekibin kurma amacı tüm üyeler tarafından anlaşılmalıdır: Ekip üyeleri, ekip kurma sürecinin temel amacını anlamalı ve bu amaca yönelik çalışmalıdır.

Ekipler, üyelerin birbirlerini iyi tanımaları ve sağlıklı etkileşim için mümkün olduğunca az sayıda üyeden oluşmalıdır: Ekiplerin etkinliği, üyeler arasında güçlü iletişim ve etkileşim kurulabilmesi için, üye sayısının belirli bir seviyede tutulması gerekmektedir.

Her üye hedeflere ulaşılmasına katkıda bulunur: Ekip üyelerinin her biri, takımın genel hedeflerine ulaşmak için belirli sorumluluklar üstlenmeli ve katkı sağlamalıdır.

Sık sık, yüz yüze, samimi sohbetler yapın ve birbirinizi tanıyın: Etkili bir ekip, üyelerinin birbirini daha iyi tanıyabileceği sık sık yüz yüze ve samimi sohbetlere ihtiyaç duyar. Bu, güven ortamının oluşmasını ve takım içindeki işbirliğini güçlendirir.

2.8.8.Takım Ruhu

Ekip başarısının veya başarısızlığının en önemli belirleyicilerinden biri, ekip ruhu ve uyumdur. Birlikte çalışan, uyum ve ahenk derecesi yüksek, birbirini destekleyen ve başarı için ortak çaba sarf eden ekipler, genellikle başarı ve kalıcılığın en güçlü adaylarıdır. Araştırmalar, takım ve oyuncu performansının en belirgin göstergelerinin takım ruhu ve uyumu olduğunu ortaya koymaktadır (Ahronson & Eberman, 2002).

Takım ruhu, herkesin aynı olduğu, herkesin aynı şekilde düşündüğü veya herkesin birbirinin kopyası olduğu anlamına gelmez. Aksine, her birey kendi özgünlüğünü korurken, ortak hedefler ve duygular etrafında birleşir. Bu, her bireyin bir bütünün parçası olarak birlikte çalışarak ortak bir amaç doğrultusunda hareket etmesini ifade eder.

2.8.9.Takım Birlikteliği

Ana araştırma odağımız, "Ekip uyumu" (team cohesion) kavramıdır. Bu kavram, literatürde grup bütünlüğü, grup dayanışması ve grup uyumu ile aynı anlamda kullanılmaktadır. Tüm bu kavramlar, uyum, bağlılık ve bir takımın veya grubun belirli bir hedefe doğru birlikte çalışmaya devam etme kararlılığı olarak tanımlanmaktadır. Festinger, Schachter ve Back (1950), ekip üyelerinin grup içinde tutulmasında rol oynayan güçlerin toplamı olarak ekip uyumunu tanımlamaktadır. Carron (1982) ise grup uyumunu, amaç ve hedefler doğrultusunda tüm grubu bir araya getirme eğilimini yansıtan dinamik bir süreç olarak açıklamaktadır (Dorak & Vurgun, 2006).

Bir ekibin en temel özelliklerinden biri, üyeleri arasında uyum yaratmasıdır. Ekip uyumu, üyelerin yakın bağlarla birbirine bağlı olması, eylemlerinde uyumlu olmaları ve birbirlerini destekleyerek kendilerine güvenen varlıklar haline getirmeleri anlamına gelmektedir. Uyumu düşük olan bir ekibe, aslında ekip bile denemez (Hoog & Vaughan, 2007).

Ekip uyumu, üyelerin ekibe bağlılık düzeyleri ve ekipte kalma istekleriyle belirlenir. Uyumlu bir ekibin üyeleri, ekip faaliyetlerine katılmaya, toplantılara katılmaya isteklidir ve ekip başarıya ulaştığında mutlu olurlar. Diğer taraftan, zayıf uyumlu bir ekibin üyeleri, ekipte

neler olup bittiğiyle ilgilenmezler. Yüksek uyumun, ekip için olumlu olduğu düşünülmektedir (Eren, 2001).

2.8.10.Takım Birlikteliğinin Ölçülmesi

Uzun yıllardır sosyal psikoloji alanında ekip uyumunu ölçmek için çeşitli araştırmalar yapılmaktadır. Ekip uyumunu ölçmek amacıyla yaygın olarak kullanılan iki ana araç bulunmaktadır: birincisi sosyometri yöntemi, ikincisi ise uyum üzerine geliştirilmiş envanterlerdir.

Sosyometri, J.L. Moreno (1934) tarafından geliştirilen ve psikoloji ile sosyoloji arasında bir ara disiplini temsil eden bir tekniktir. "Socius" (arkadaş) ve "metrum" (ölçü) kelimelerinden türetilmiş olan sosyometri, arkadaşlık ilişkilerini ölçmeye yönelik bir faaliyettir. Moreno, sosyometri tekniğini kullanarak küçük gruptaki bireylerin birbirlerini daha yakından tanıdıklarını, aralarında yakın sosyal ilişkiler kurduklarını ve bu ilişkilerin sayısal ve grafiksel olarak analiz edilebileceğini ortaya koymuştur. Sosyometri, bir grubun her bir üyesinin diğer üyelere olan yakınlık, uzaklık ve ilgisizliğini sistematik bir şekilde analiz etmeyi sağlar. Bu analiz, sosyogram ve sosyometriks tekniklerini kullanarak yapılır. Sosyogram, grup üyeleri arasında ölçülen olumlu ya da olumsuz tercihlerin grafiksel olarak sunulmasıdır. Sosyometriks ise bu karşılıklı tercihlerin bir tablosunu sunar. Sosyometrik çalışmalar, grup içindeki sosyal davranışları ortaya çıkararak grubun yapısının işin etkinliğini nasıl etkileyebileceğini inceler (Dökmen, 1995).

Sosyometrik testlerin uygulanmasında üç ana yöntem bulunmaktadır. Bunlardan en yaygın olanı, kağıt kalemle tercih belirlemeye dayalı testtir. Bu testler, bir grubun sosyometrik tercihlerinin ne olduğunu ortaya koyar ve bu tercihler, grubun sosyometrik kalıplarını analiz etmek için kullanılır. Sporda sosyometrik ölçümler, bir takım içindeki alt grupların varlığı, takım üyelerinin birbirlerine olan yakınlıkları, grup üyelerinin birbirlerine karşı hissettikleri duygular ve bir takım içindeki izole üyeler gibi ilişkilere odaklanır (Weinberg & Gould, 1999).

3.BÖLÜM

YÖNTEM

3.1.Araştırmanın Modeli

Bu araştırma; gerçek deneme modellerinden ön test-son test kontrol gruplu model kullanılarak desenlenmiştir.

Deney Grubu İşlem Süreci;

Deney grubu, futbol temel bilgilerini geliştirmeye yönelik, spor eğitim modeli (SEM) uygulanmış ve kişilerin bireysel ile takım sorumluluklarını artırmayı planlamıştır. Haftada beş gün ve her biri 90 dakikalık süren antrenmanlarda, dört hafta boyunca futbolun temel becerilerine (top kontrol, pas çeşitleri, şut) yönelik etkinlikler düzenlenmiştir.

Antrenmanlara başlamadan önce spor eğitimi modeli hakkında temel bilgiler verilmiş ve her haftanın konusuna ilişkin kısa bilgilendirmeler yapılmıştır. Antrenör, derslerde anlatımın yanı sıra akran öğretimi, gösterip-yaptırma ve problem çözme metotlarından yararlanmıştır. Ayrıca her hafta işlenecek konularla ilgili araştırma yaparak derse hazırlıklı gelmeleri istenmiştir.

Deney grubu 3 takıma ayrılmış ve öğrencilerine ek olarak farklı roller verilmiştir: Hakem, kaptan, istatistikçi ve antrenör. Resmi maçlar öncesinde, bu görevliler için antrenör tarafından görevleri ile ilgili eğitimler yapılmış (antrenman sonrası). Takımın ruhunu güçlendirmek amacıyla, takımlarının tanıtımı için afiş tasarımı gibi görevlerde de yer almıştı; Maçlar öncesinde ise kendi takımlarına isim vererek pankart hazırlamışlardır.

Son haftada hazırlık maçları yapılmıştır ve ardından resmi müsabakalar düzenlendi. Maçlardan önce ayarlamaların yapılması ve işlemlerin adil şekilde yerine getirilmesi için sürekli denetimler yapılmıştır. Müsabakaların şampiyon takımlarına madalya ve kupa ödülleri verilmiştir. Ayrıca en başarılı takım kaptanı, en iyi istatistikçi, en başarılı hakem, en skorer oyuncu ve en iyi savunma oyuncusu gibi kategorilerde başarılı olan öğrencilere madalya verilmiştir.

Kontrol Grubu İşlem Süreci;

İlgili çalışmada, kontrol gruplarına yönelik geleneksel kuram temelli antrenmanlar, dört hafta boyunca, haftada beş gün ve her bir antrenman 90 dakika olarak yapılmıştır. Futbolun temel özellikleri (top kontrolü, top sürme, pas çeşitleri ve şut) kapsamında antrenmanlar planlanıp araştırmacı tarafından işlenmiştir. Derslere başlamadan önce, kontrol grubunda olan öğrencilere geleneksel kuramla ilgili genel bilgiler sunulmuş ve derslerin

işleniş yöntemi hakkında çeşitli açıklamalar yapılmıştır. Her hafta işlenecek konuyu ilgiyi artırmak amacıyla bilgilendirmelerde bulunulmuştur.

Kontrol grubunun antrenman içeriği, futbolun temel özelliklerini içeren bir program eşliğinde, geleneksel kuram yöntemlerinden sunuş yöntemi ile araştırmacı tarafından aktarılmıştır. Futbol ünitesinde öğretilmesi planlanan tüm beceriler, gösteri, anlatım, soru-cevap ve komut yöntemleri sistematik olarak yürütülmüştür. Antrenmanlarda ısınma bölümü antrenör rehberliğinde yapılmıştır; Daha sonra ilgili ilerlemeler önce antrenör tarafından açıklanıp gösterilmiş ve sonrasındaki öğrenciler tarafından yapılmıştır.

Uygulama sırasında öğretmen, öğrencisini tek tek gözlemleyerek kuralları ve dönütlerle öğrenme sürecini desteklemiş, pekiştireçler kullanarak motivasyonu artırmıştır. Antrenman sonrası konunun özeti antrenör tarafından yapılmıştır. Bir sonraki derste işlenecek konu ile ilgili bilgilendirme yapılmıştır.

3.2.Araştırmanın Çalışma Grubu

Yapılan bu araştırmanın evrenini Bursa ilinde bulunan 14 yaş grubu sporcular oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubu ise Bursa ilinde bulunan Yol spor futbol okullarında eğitim alan 14 yaş grubundan 20 sporcudan meydana gelmiştir. Araştırmanın örneklem grubunu oluşturan sporcular, spor kulübünde yer alan 14 yaş gruplarından tesadüfî yöntem kullanılarak seçilmiştir.

3.3.Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada, Widmeyer, Brawley ve Carron (1985) tarafından geliştirilen "Takım Sporlarında Takım Envanteri", öğrencilerin takım eğitim düzeyini belirlemek amacıyla "Takım Envanteri" olarak kullanılmış ve güvenilirliğini hesaplamak için Türkçeye (Ahlakdiline, 1994) uyarlanmıştır.

Türkçe Ahlak Diline uyarlanmış ölçek (Moralı, 1994), 265 kişilik bir grubun güvenilirliğini 0,78 güvenilirlik faktörü ile değerlendirmek için ölçülmüştür. Ölçeğin alt boyutlarına göre iç bütünlük katsayıları, grubun topluma çekiciliği (61), grubun görevleri yerine getirme çekiciliği (67), grubun toplum bütünlüğü (63) ve grubun görevleri yerine getirme bütünlüğü (65) olarak tanımlanmıştır. Hammaddelerin toplam tutarlılık katsayısı ise 82 olarak hesaplanmış ve genel olarak sağlam bir yapı sağlamak için elde edilmiştir (Kiremiçi, Ünutmaz ve Genççer, 2014).

Model, grup derneklerini iki ana alt kategoriye ayırmaktadır: "Grubun Bütünlüğü" ve "Grubun Bireysel Çekiciliği". Grubun çekiciliği, takımdaki uyumu ve birliği etkileyen bir

faktör olarak görülmektedir. Grup bütünlüğü yapısına sosyallik kavramının eklenmesiyle bu yapı dört ana boyutta oluşturulmuştur: grup bütünlüğü-iş, grup bütünlüğü-sosyal, bireysel grup çekiciliği-iş ve bireysel grup çekiciliği-sosyal. Bu dört yön, grubun birliğinin gelişmesinde ve korunmasında belirleyici bir rol oynamaktadır. Grubun bütünlüğü, üyeler arasındaki yakınlık, benzerlik ve bağlarla belirlenirken, bireysel grup çekiciliği, üyelerin grup içinde rahat hissettikleri ve grup içindeki etkileşimlerden elde ettikleri memnuniyetle belirlenir. Sosyalliğin ölçülmesi, sosyal ilişkilerin gelişimini desteklerken, görevlerin ölçülmesi grupların ortak hedeflere ulaşmasını sağlar.

3.4.Verilerin analizi

Bu çalışmada, Widmeyer, Brawley ve Carron (1985) tarafından geliştirilen "Takım Sporlarında Takım Sıralaması" ölçeği, öğrencilerin takım eğitim düzeyini belirlemek amacıyla "Takım Sıralaması" adıyla kullanılmış ve güvenilirliğini değerlendirmek üzere Moralı (1994) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır.

Çalışma kapsamında, deneklerin tanımlayıcı istatistikleri ile test öncesi ve sonrası grup içi değerleri arasındaki farkların anlamlılık düzeyini belirlemek için bağımlı (ilişkili) örneklem T testi uygulanmış ve anlamlılık düzeyi $p<0.05$ olarak değerlendirilmiştir. Veriler, SPSS 22.0 yazılımı kullanılarak analiz edilmiştir.

3.5. Araştırmanın Önemi

Ekip, birbirini mükemmel bir şekilde tamamlayan veya benzer becerilere sahip, ortak kapsayıcı hedeflere ve değerlere inanan, performans hedefleri belirleyen ve kendilerini bu hedeflere göre değerlendiren üyelerden oluşan kurumsal bir topluluktur. Yukarıda bahsedildiği gibi, ekibin temel özelliklerinden biri, üyelerinin geliştirdiği birlik duygusudur. Birlik, ekip üyelerinin birbirleriyle yakın bir bağ kurması ve güçlerini birleştirerek birbirlerini desteklemeleri anlamına gelmektedir.

Bir takımın başarısını veya başarısızlığını belirleyen önemli faktörlerden biri, takım ruhu ve uyumudur. Birlikte çalışan, yüksek derecede uyum sağlayan, birbirini destekleyen, birbirlerinin başarısı için çalışan ve birbirini tamamlayan bir takım, her zaman başarı için en büyük adaydır. Takım ruhunun temeli ve oyuncuların performansının en önemli göstergesi azim, uyum ve güven olarak tanımlanabilir. Ancak, yapılan futbol antrenmanlarının spor modeli çerçevesinde takımlar üzerinde daha büyük bir etkisi olduğu gözlemlenmiştir.

4.BÖLÜM

BULGULAR ve YORUMLAR

Çalışmanın bu kısmında spor eğitim modeliyle yapılan futbol antrenmanlarının 14 yaş grubu futbol okulu öğrencilerinin takım birlikteliğine etkisini ölçmek amacıyla yapılan analizler tablolar eşliğinde yorumlanmıştır.

Çalışmada oluşturulan deney (DGÖT, DGST) ve kontrol grubu (KGÖT, KGST) öğrencilerine uygulanan Takım Birlikteliği Envanteri'nin ön test-son test puanlarının normallik analizi Tablo 1'de paylaşılmıştır.

Tablo 1

Verilerin Normallik Analizi

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	df	p.	İstatistik	df	p.
DGÖT	,139	20	,200*	,886	20	,023
KGÖT	,155	20	,200*	,905	20	,052
DGST	,143	20	,200*	,970	20	,753
KGST	,161	20	,188	,920	20	,101

*. Bu, gerçek anlamlılığın alt sınırıdır.

a. Lilliefors Anlamlılık Düzeltmesi

Verilerin normal dağılıma uygun olup olmadığını kontrol etmek amacıyla Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testleri uygulanmıştır. Analiz sonuçlarına göre, p değerinin >0,05 olduğu tespit edilmiştir. 20'sindeki analizler incelendiğinde, deney grubunun test öncesi tahminlerine ilişkin çarpıklık değerlerinin 1,30 ile 1,77; aşırılık değerlerinin ise 1,09 ile 1,28 arasında olduğu gözlemlenmiştir. Aynı tarihte, deney grubunun son test puanlarına ilişkin aşırılık değerinin 0,37 ile çarpıklık değerinin 4,10 aralığında olduğu, kontrol grubunun son test puanlarına ilişkin aşırılık değerinin 0,877 ile çarpıklık değerinin 1,57 aralığında olduğu belirlenmiştir.

Tabachnik ve Fidell'in (2013) araştırmasına göre, çarpıklık ve aşırılık değerlerinin -1,5 ile +1,5 arasında olması, normal bir dağılıma işaret etmektedir. Bu bağlamda, çalışmadaki verilerin normal dağılım gösterdiği sonucuna ulaşılmış ve analizlerde parametrik testler uygulanmıştır.

Çalışmaya katılan kontrol grubu öğrencilerinin Takım Birlikteliği Envanteri ön test ve son test puanlarının Bağımlı (İlişkili) Örneklem T testi analizi Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2

Kontrol Grubu Öğrencilerinin Takım Birlikteliği Envanteri Ön Test (KGÖT) ve Son Test (KGST) Puanlarının Bağımlı (İlişkili) Örneklem T Testi Analizi

		X	N	SS.	T/p Değeri
Soru 1	KGÖT	2,40	20	1,353	T= 1,71
	KGST	2,20	20	1,005	p=,104
Soru 2	KGÖT	3,20	20	1,105	T= 2,17
	KGST	3,00	20	,918	p=,042
Soru 3	KGÖT	6,85	20	1,137	T= ,000
	KGST	6,85	20	1,226	p=1,00
Soru 4	KGÖT	3,45	20	1,791	T= -,295
	KGST	3,50	20	1,469	p=,772
Soru 5	KGÖT	6,65	20	1,663	T= ,825
	KGST	6,50	20	1,960	p=,419
Soru 6	KGÖT	3,90	20	2,049	T= -,809
	KGST	4,00	20	2,152	p=,428
Soru 7	KGÖT	3,05	20	1,146	T= -1,37
	KGST	3,20	20	1,152	p=,186
Soru 8	KGÖT	3,65	20	1,040	T= ,809
	KGST	3,55	20	1,276	p=,428
Soru 9	KGÖT	7,00	20	1,170	T= -,438
	KGST	7,10	20	1,518	p=,666
Soru 10	KGÖT	6,60	20	1,231	T= 1,00
	KGST	6,50	20	1,192	p=,330
Soru 11	KGÖT	2,90	20	1,071	T= 1,37
	KGST	2,75	20	1,070	p=,186
Soru 12	KGÖT	7,05	20	1,504	T= ,623
	KGST	6,95	20	1,701	p=,541
Soru 13	KGÖT	2,85	20	1,309	T= ,252
	KGST	2,80	20	1,609	p=,804
Soru 14	KGÖT	3,25	20	,910	T= -,295
	KGST	3,30	20	,865	p=,772
Soru 15	KGÖT	3,15	20	2,059	T= -1,37
	KGÖT	3,30	20	2,003	p=,186
Soru 16	KGÖT	6,90	20	,912	T= ,698
	KGST	6,80	20	,894	p=,494
Soru 17	KGÖT	2,85 ^a	20	,875	T= 0
	KGST	2,85 ^a	20	,875	p= ,0
Soru 18	KGÖT	4,90	20	2,490	T= 2,77
	KGST	4,35	20	2,519	p= ,012

a Farkın standart hatası 0 olduğu için korelasyon ve t hesaplanamamaktadır.

Tablo 2'ye göre çalışmaya katılan kontrol grubundaki öğrencilerin test öncesi ve test sonrası değerlendirmeleri incelendiğinde, özellikle 2. soru ("Harcadığım oyun süresinden memnun kaldım") ve 18. soru ("Yarışma ve antrenman sırasında her sporcunun sorumluluğu hakkında ekibimizin 12 aylık çalışması boyunca rahat bir iletişim sağlanmadı") arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p < 0,05$).

Kontrol grubunun test öncesi ve sonrası ortalamaları incelendiğinde, soru 2 için ortalama puanın 3,20, soru 18 için ise 4,90 olduğu tespit edilmiştir. Yapılan analizler, test öncesinde belirgin farkların ortaya çıktığını göstermektedir. Bu durum, kontrol grubunun ekip uyumu açısından ilerleme kaydedemediğine işaret etmektedir.

Çalışmaya katılan deney grubu öğrencilerinin Takım Birlikteliği Envanteri ön test ve son test puanlarının Bağımlı (İlişkili) Örneklem T testi analizi Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3

Deney Grubu Öğrencilerinin Takım Birlikteliği Envanteri Ön Test (DGÖT) ve Son Test (DGST) Puanlarının Bağımlı (İlişkili) Örneklem T Testi Analizi

		X	N	SS.	T/p. Değeri
Soru 1	DGÖT	2,50	20	1,638	T= 2,04
	DGST	2,20	20	1,105	p.= ,055
Soru 2	DGÖT	4,00	20	1,487	T= 2,97
	DGST	3,45	20	1,050	p.= ,008
Soru 3	DGÖT	6,65	20	,745	T= -5,10
	DGST	7,50	20	,946	p.= ,001
Soru 4	DGÖT	3,80	20	1,105	T= 3,55
	DGST	3,20	20	,951	p.= ,002
Soru 5	DGÖT	6,35	20	1,424	T= -3,84
	DGST	7,20	20	1,056	p.= ,001
Soru 6	DGÖT	4,00	20	1,589	T= 3,47
	DGST	3,25	20	1,446	p.= ,003
Soru 7	DGÖT	3,25	20	1,118	T= 3,11
	DGST	2,60	20	,754	p.= ,006
Soru 8	DGÖT	3,60	20	1,046	T= 3,24
	DGST	3,10	20	,912	p.= ,004
Soru 9	DGÖT	6,85	20	,875	T= -4,76
	DGST	7,55	20	,887	p.= ,001
Soru 10	DGÖT	6,65	20	,875	T= -4,33
	DGST	7,30	20	,865	p.= ,001

Soru 11	DGÖT	3,30	20	1,031	T= 1,14
	DGST	3,00	20	1,298	p.= ,267
Soru 12	DGÖT	6,80	20	1,281	T= -3,24
	DGST	7,30	20	1,129	p.= ,004
Soru 13	DGÖT	3,05	20	1,317	T= 3,21
	DGST	2,20	20	,894	p.= ,005
Soru 14	DGÖT	3,60	20	,995	T= 2,43
	DGST	3,15	20	,745	p.= ,025
Soru 15	DGÖT	3,30	20	1,867	T= -6,96
	DGST	5,85	20	1,268	p.= ,001
Soru 16	DGÖT	6,75	20	,851	T= -2,62
	DGST	7,15	20	,745	p.= ,017
Soru 17	DGÖT	2,95	20	,999	T= 2,33
	DGST	2,60	20	,821	p.= ,031
Soru 18	DGÖT	5,30	20	1,895	T= 4,10
	DGST	4,00	20	1,451	p.= ,001

Tablo 3'e göre çalışmaya katılan deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları incelendiğinde soru 1 (Bu takımın sosyal aktivitelerine katılmaktan hoşlanmıyorum.) ve soru 11 (Bizim takımımızın elemanları, bir takım olarak birlikte gezmektense yalnız gezmeyi tercih ederler.) hariç deney grubunun ön test puanları ile son test puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<,05$). Deney grubu öğrencilerinin ortalamaları incelendiğinde soru 3 (ort.=7,50), soru 5 (ort.=7,20), soru 9 (ort.=7,55), soru 10 (ort.=7,30), soru 12 (ort.=7,30), soru 15 (ort.=5,85) ve soru 16 (ort.=7,15)'nin son test ortalamalarının daha yüksek olduğu ve anlamlı farklılığın son testte yaşandığı tespit edilmiştir. Belirtilen sorularda anlamlı farklılığın son testte yaşanması deney grubunda beklenen takım birlikteliği durumlarındaki ilerlemenin gerçekleştiğini göstermektedir.

Çalışmaya katılan deney ve kontrol grubu öğrencilerinin Takım Birlikteliği Envanteri ön test puanlarının Bağımsız (İlişkisiz) Örneklem T testi analizi Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4

Deney (DG) ve Kontrol Grubu (KG) Öğrencilerinin Takım Birlikteliği Envanteri Ön Test Puanlarının Bağımsız (İlişkisiz) Örneklem T Testi Analizi

	Gruplar	N	X	SS	T/p. Değeri
Ön Test S1	DG	20	2,50	1,638	T= ,210
	KG	20	2,40	1,353	p.= ,843
Ön Test S2	DG	20	4,00	1,487	T= 1,93
	KG	20	3,20	1,105	p.= ,800
Ön Test S3	DG	20	6,65	,745	T= -,658
	KG	20	6,85	1,137	p.= -,200
Ön Test S4	DG	20	3,80	1,105	T= ,744
	KG	20	3,45	1,791	p.= ,350
Ön Test S5	DG	20	6,35	1,424	T= -,613
	KG	20	6,65	1,663	p.= -,300
Ön Test S6	DG	20	4,00	1,589	T= ,172
	KG	20	3,90	2,049	p.= ,100
Ön Test S7	DG	20	3,25	1,118	T= ,559
	KG	20	3,05	1,146	p.= ,200
Ön Test S8	DG	20	3,60	1,046	T= -,152
	KG	20	3,65	1,040	p.= -,050
Ön Test S9	DG	20	6,85	,875	T= -,459
	KG	20	7,00	1,170	p.= -,150
Ön Test S10	DG	20	6,65	,875	T= ,148
	KG	20	6,60	1,231	p.= ,050
Ön Test S11	DG	20	3,30	1,031	T= 1,20
	KG	20	2,90	1,071	p.= ,400
Ön Test S12	DG	20	6,80	1,281	T= -,566
	KG	20	7,05	1,504	p.= ,575
Ön Test S13	DG	20	3,05	1,317	T= ,482
	KG	20	2,85	1,309	p.= ,633
Ön Test S14	DG	20	3,60	,995	T= 1,16
	KG	20	3,25	,910	p.= ,253
Ön Test S15	DG	20	3,30	1,867	T= ,241
	KG	20	3,15	2,059	p.= ,811
Ön Test S16	DG	20	6,75	,851	T= -,538
	KG	20	6,90	,912	p.= ,594
Ön Test S17	DG	20	2,95	,999	T= ,337
	KG	20	2,85	,875	p.= ,738

Ön Test S18	DG	20	5,30	1,895	T= ,572
	KG	20	4,90	2,490	p.= ,571

Tablo 4'e göre çalışmaya katılan deney ve kontrol grubu öğrencilerinin ön test puanları incelendiğinde soru 8 (Bu takımın oyun tarzını beğenmiyorum.) ve soru 10 (Bizim takımımız performans hedeflerine ulaşma çabaları doğrultusunda birlik içerisinde.) için deney ve kontrol grubunun ön test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<,05$). Ön test soru 8 (ort.=3,65)'deki anlamlı farklılaşma kontrol grubunda yaşanırken, soru 10 (ort.=6,65)'daki anlamlı farklılaşma deney grubunda yaşanmıştır.

Çalışmaya katılan deney ve kontrol grubu öğrencilerinin Takım Birlikteliği Envanteri son test puanlarının Bağımsız (İlişkisiz) Örneklem T testi analizi Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5

Deney (DG) ve Kontrol Grubu (KG) Öğrencilerinin Takım Birlikteliği Envanteri Son Test Puanlarının Bağımsız (İlişkisiz) Örneklem T Testi Analizi

	Gruplar	N	X	SS.	T/p. Değeri
Son Test S1	DG	20	2,20	1,105	T= ,000
	KG	20	2,20	1,005	p.= 1,00
Son Test S2	DG	20	3,45	1,050	T= 1,44
	KG	20	3,00	,918	p.= ,157
Son Test S3	DG	20	7,50	,946	T= 1,87
	KG	20	6,85	1,226	p.= ,068
Son Test S4	DG	20	3,20	,951	T= -,767
	KG	20	3,50	1,469	p.= ,449
Son Test S5	DG	20	7,20	1,056	T= 1,40
	KG	20	6,50	1,960	p.= ,170
Son Test S6	DG	20	3,25	1,446	T= -1,29
	KG	20	4,00	2,152	p.= ,204
Son Test S7	DG	20	2,60	,754	T= -1,94
	KG	20	3,20	1,152	p.= ,059
Son Test S8	DG	20	3,10	,912	T= -1,28
	KG	20	3,55	1,276	p.= ,207
Son Test S9	DG	20	7,55	,887	T= 1,14
	KG	20	7,10	1,518	p.= ,260
Son Test S10	DG	20	7,30	,865	T= 2,43

	KG	20	6,50	1,192	p.= ,020
Son Test S11	DG	20	3,00	1,298	T= ,665
	KG	20	2,75	1,070	p.= ,510
Son Test S12	DG	20	7,30	1,129	T= ,767
	KG	20	6,95	1,701	p.= ,448
Son Test S13	DG	20	2,20	,894	T= -1,45
	KG	20	2,80	1,609	p.= ,153
Son Test S14	DG	20	3,15	,745	T= -,588
	KG	20	3,30	,865	p.= ,560
Son Test S15	DG	20	5,85	1,268	T= 4,81
	KG	20	3,30	2,003	p.= ,001
Son Test S16	DG	20	7,15	,745	T= 1,34
	KG	20	6,80	,894	p.= ,187
Son Test S17	DG	20	2,60	,821	T= -,932
	KG	20	2,85	,875	p.= ,357
Son Test S18	DG	20	4,00	1,451	T= -,538
	KG	20	4,35	2,519	p.= ,594

Tablo 5'e göre çalışmaya katılan deney ve kontrol grubu öğrencilerinin son test puanları incelendiğinde soru 10 (Bizim takımımız performans hedeflerine ulaşma çabaları doğrultusunda birlik içerisinde) ve soru 15 (Takımımızın elemanları ölü sezonda birlikte zaman geçirmek istemektedir.) için deney ve kontrol grubunun son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<,05$). Son test soru 10 (ort.=7,30) ve soru 15 (ort.=5,85)'deki anlamlı farklılaşma deney grubunda yaşanmıştır. Belirtilen anlamlı farklılığın son testte deney grubunda yaşanması beklenen takım birlikteliği durumlarındaki ilerlemenin gerçekleştiğini göstermektedir.

Çalışmaya katılan deney ve kontrol grubu öğrencilerinin Takım Birlikteliği Envanteri'nin Bireysel Çekicilik-Sosyal, Bireysel Çekicilik-Görev, Grup Bütünlüğü-Sosyal ve Grup Bütünlüğü-Görev alt boyutlarının ön test ve son test puanlarının Bağımsız (İlişkisiz) Örneklem T testi analizi Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6

Deney Grubu (DG) ve Kontrol Grubu (KG) Öğrencilerinin Takım Birlikteliği Envanteri Alt Boyutları Ön Test ve Son Test Puanlarının Bağımsız (İlişkisiz) Örneklem T Testi Analizi

Testler/Alt Boyutlar	Gruplar	N	X	SS.	T/p. Değeri
Ön Test	DG	20	25,60	2,604	T= -,399
Bireysel Çekicilik-Sosyal Alt Boyut	KG	20	25,95	2,929	p.= ,692
Son Test	DG	20	27,05	2,282	T= 1,42
Bireysel Çekicilik-Sosyal Alt Boyut	KG	20	25,85	2,996	p.= ,162
Ön Test	DG	20	15,40	3,315	T= 1,07
Bireysel Çekicilik-Görev Alt Boyut	KG	20	14,20	3,708	p.= ,287
Son Test	DG	20	13,00	2,695	T= 1,04
Bireysel Çekicilik-Görev Alt Boyut	KG	20	14,05	3,605	p.= ,303
Ön Test	DG	20	12,60	3,858	T= ,709
Grup Bütünlüğü-Sosyal Alt Boyut	KG	20	11,75	3,726	p.= ,483
Son Test	DG	20	13,65	2,346	T= 1,77
Grup Bütünlüğü-Sosyal Alt Boyut	KG	20	11,70	4,330	p.= ,087
Ön Test	DG	20	29,10	2,511	T= ,435
Grup Bütünlüğü Görev Alt Boyut	KG	20	28,70	3,262	p.= ,666
Son Test	DG	20	28,90	1,586	T= 1,23
Grup Bütünlüğü Görev Alt Boyut	KG	20	27,90	3,259	p.= ,225

Tablo 6'ya göre deney ve kontrol grubu öğrencilerinin Takım Birlikteliği Envanteri'nin Bireysel Çekicilik-Sosyal, Bireysel Çekicilik-Görev, Grup Bütünlüğü-Sosyal ve Grup Bütünlüğü-Görev alt boyutlarının ön test ve son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılaşma tespit edilememiştir ($p>,05$).

5.BÖLÜM

SONUÇ ve TARTIŞMA

Çalışmanın bu kısmında spor eğitim modeliyle yapılan futbol antrenmanlarının 14 yaş grubu futbol okulu öğrencilerinin takım birlikteliğine etkisini ölçmek amacıyla yapılan analizlerin sonuçları paylaşılmıştır. Çalışmaya deney grubu 20 öğrenci ve kontrol grubu 20 öğrenci olmak üzere toplam 40 öğrenci katılmıştır. Çalışmanın verileri normal dağılım göstermiştir. Literatür incelendiğinde, çalışmamızın konusu ile ilgili yapılan sınırlı sayıda araştırma olduğu gözlemlenmiştir.

Kontrol Grubu Bulguları:

Test öncesi ve test sonrası kontrol grubu öğrencilerinin sonuçlarını incelediğimizde, özellikle **soru 2** (Harcadığım oyun süresinden memnun kaldım.) ve **soru 18** (Yarışma ve antrenman sırasında her sporcunun sorumluluğu hakkında iletişim sağlandı.) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,05$). Kontrol grubundaki öğrencilerin test öncesi ortalama puanlarının, grup içinde farkların sınav öncesinde bile hissedildiğini ortaya koyduğu görülmektedir. Ancak bu farklılıklar, kontrol grubunda ekip uyumu açısından ilerleme olmadığını göstermektedir.

Deney Grubu Bulguları:

Deney grubu öğrencilerinin test öncesi ve test sonrası sonuçları karşılaştırıldığında, **soru 1** (Bu takımın sosyal aktivitelerine katılmaktan hoşlanmıyorum.) ve **soru 11** (Bizim takımımızın elemanları, birtakım olarak birlikte gezmektense yalnız gezmeyi tercih ederler.) hariç tüm sorularda istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Deney grubunda, **soru 3, soru 5, soru 9, soru 10, soru 12, soru 15 ve soru 16**'daki ortalama sonuçların son testte daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu durum, deney grubunda ekip uyumu koşullarında beklenen ilerlemenin yaşandığını göstermektedir.

Literatürle Karşılaştırma:

Literatürde, Hogg (1997) tarafından yapılan bir çalışmada, futbol takımındaki oyuncuların davranışlarının arketiplerinin ve normlarının, kişilerarası çekim ölçüsünden ziyade grup sosyal çekicilik ölçüsüyle önemli bir ilişkiye sahip olduğu belirtilmiştir. Özellikle takımla güçlü bir şekilde özdeşleşen oyunculara bu etkinin daha belirgin olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgu, çalışmamızda deney grubundaki ekip uyumunun güçlenmesi ile elde edilen sonuçlarla paralellik göstermektedir.

Sortullu (2011), çalışmasında basketbolcular üzerinde uygulanan 15 haftalık empati geliştirme programının, empati becerileri ve takım uyumu üzerindeki etkileri incelenmiştir.

Araştırmacı tarafından gerçekleştirilen ön test ve son test uygulamaları sonucunda, gruplar arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Ancak, sporcuların oyun süreleri değişkeni dikkate alındığında, empati eğitiminin takım uyumu seviyesinde olumlu bir ilerleme sağladığı belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlar, empati eğitiminin spor ortamındaki empatik beceri düzeyinde de pozitif bir gelişim sağladığını göstermektedir. Bu durum, sporcular arasındaki etkileşimleri güçlendirerek, takım içindeki uyumu artırma potansiyelini işaret etmektedir. Sonuçlar, empati eğitimlerinin spor takımlarında uygulanabilirliğinin önemini vurgulamaktadır.

Dorak & Vurgun (2006), çalışmalarında farklı branşlardaki sporcuların takım birliktelik düzeylerini kıyaslamış ve sporcuların birliktelik düzeylerinde anlamlı farklılık gözlemlemişlerdir. Voleybol branşı sporcularında anlamlı farklılaşmanın diğer branşlara (hentbol ve futbol) göre daha yüksek olduğu belirtilmiştir.

Saraç-Oğuzhan (2019), çalışmasında öğrencileri üç sezon spor eğitim modeline (SEM) katmış ve çalışma sonucunda öğrencilerin takım olma deneyiminden hoşlandıklarını, model ve rollerini sevdiğini, branş odaklı ders işlemekten memnun kaldıklarını ve derse karşı ilgilerinin arttığını tespit etmiştir. Çalışma SEM, öğrencilerin sorumluluk bilinci, işbirlikli çalışma, öz yönetim, bağımsız çalışma, problem çözme ve sosyal beceriler kazanmaları konusunda oldukça etkili bir yapı sunmaktadır. Bu program, öğrencilerin bireysel ve grup içinde etkin bir şekilde çalışabilme yeteneklerini geliştirirken, aynı zamanda sorumluluk almayı teşvik etmektedir.

Slater & Sewell (1994), çalışmasında takım birlikteliği ile performans arasında pozitif bir ilişki olduğunu ve bu ilişkinin özellikle takım performansından takım bağlılığına doğru bir ilerleme gösterdiğini ortaya koymuştur.

Davarcı (2008), çalışmalarında sporcularda rol belirsizliği durumlarının ile sporcuların takım birlikteliğini negatif olarak etkilediğini belirtmiş ve rol belirsizliği arttıkça grup bütünlüğünün azaldığını tespit etmiştir.

Mullen & Copper (1994), çalışmasında takım birlikteliği arttıkça performansın da yükseleceği düşüncesine karşın, araştırmada performans yükseldikçe takım birlikteliğinin de arttığı sonucuna varmıştır. Takım üyelerinin sporu bir görev olarak benimsemesi, kişiler arası çekicilik ve gruptan duyulan gurur gibi unsurlar, takım bütünlüğünü en fazla artıran etmenler olarak saptanmıştır. Bu durum, takım dinamiklerinin ve sporcuların motivasyon seviyelerinin, performans üzerinde doğrudan bir etkisi olduğunu göstermektedir.

Solmaz (2019), çalışmasında voleybol oynayan sporcular ile futbol oynayan sporcuların takım birliktelik puanları karşılaştırmış ve birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklı olduğunu tespit etmiştir. Voleybol sporcularında takım birlikteliğinin daha yüksek olduğu belirtilmiştir.

Ön Test Sonuçları:

Deney ve kontrol gruplarının ön test sonuçları incelendiğinde, **soru 8** (Bu takımın oyun tarzını beğenmiyorum.) ve **soru 10** (Bizim takımımız performans hedeflerine ulaşma çabaları doğrultusunda birlik içerisindedir.) için gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Çalışma öncesinde, kontrol grubunda **soru 8**'de anlamlı bir farklılık gözlenirken, deney grubunda ise **soru 10**'da anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Final Test Sonuçları:

Deney ve kontrol gruplarının final test sonuçlarına göre, **soru 10** (Bizim takımımız performans hedeflerine ulaşma çabaları doğrultusunda birlik içerisindedir) ve **soru 15**'te (Takımımızın elemanları ölü sezonda birlikte zaman geçirmek istemektedir.) deney ve kontrol grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmuştur. Deney grubunda, son testin **soru 10** (Bizim takımımız performans hedeflerine ulaşma çabaları doğrultusunda birlik içerisindedir.) ve **soru 15** (Takımımızın elemanları ölü sezonda birlikte zaman geçirmek istemektedir.) sonuçları arasında önemli farklılıklar gözlenmiştir. Bu farklılıklar, deney grubunda takım birliğinin sağlanmasında ilerleme kaydedildiğini ve bu ilerlemenin son test sırasında ortaya çıktığını göstermektedir.

Grup Bütünlüğü ve Bireysel Çekicilik:

Deney ve kontrol gruplarında bireysel çekicilik (sosyal ve ödevler boyutları) ile grup bütünlüğü (sosyal ve ekip çalışması boyutları) test parametrelerinde, test öncesi ve sonrası değerlendirmeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir tutarsızlık tespit edilmemiştir. Bu durumun nedenlerinden biri, spor okullarında uygulanan Sport Education Model (SEM) kapsamında öğrencilerin bakış açıları ve eğitim uygulamalarına yönelimlerinin futbol okullarında incelenen literatür kadar önemli olmamasıdır.

Grup Bütünlüğü ve Sosyal Boyutlar:

Çalışmaya katılan sporcular, takım uyumunu değerlendirmek amacıyla "**Grup bütünlüğü bir görevdir**" temalı sorulara (soru 10, 12, 14, 16, 18) cevap vermiştir. Sporcuların grup birimleri hakkında olumlu görüş belirttikleri ve grup bütünlüğü ile görevler hakkında iyi bir anlayışa sahip oldukları görülmüştür. Ancak, eğlence etkinlikleri dışındaki

ortak katılım, takım uyumunun "**grup bütünlüğü-sosyal**" boyutunda değerlendirilmiştir (soru 11, 13, 15, 17).

Grup bütünlüğü ve sosyal algı düzeylerinin incelenmesinde:

- **Grup bütünlüğü-sosyal boyutunun** algı düzeylerinin grup bütünlüğünden daha düşük olduğu,
- Sosyal algı düzeylerinin grup bütünlüğünden ve sosyal algılarından daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

Bu bulgular, sosyal algının grup bütünlüğüne kıyasla daha düşük seviyelerde kaldığını ve takım üyelerinin sosyal boyutlardaki algılarında gelişim kaydedilmesi gerektiğini göstermektedir.

Soyer & ark. (2010), çalışmalarında başarı motivasyonu ile takım birlikteliği arasında anlamlı farklılık gözlemlemiştir. Takım içerisinde futbolcuların birlik ve beraberlik düzeyleri arttıkça motivasyon düzeylerinin de arttığı belirtilmiştir.

Uz-Aslan (2024), çalışmasında spor eğitim modeli ve doğrudan öğretim modeli ile gerçekleştirilen derslerin, öğrencilerin takım birlikteliğine yönelik tutum ve davranış düzeylerini son testler açısından artırdığı saptanmıştır. Ayrıca, her iki modelin de öğrencilerin takım birlikteliği tutum ve davranışları üzerinde olumlu bir etki yarattığı belirlenmiştir. İki model karşılaştırıldığında ise, deney grubunun lehine anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkmıştır. Bu bulgular, uygulanan modellerin etkinliğini ve öğrencilerin takım dinamiklerine katkısını göstermektedir.

Moralı & Doğan (1997) çalışmalarında, birbirinden farklı spor takımlarının genel takım birliktelik düzeylerini incelemiş fakat takımlar arasında anlamlı farklılık tespit edememiştir. Araştırmacılar çalışmada takım birlikteliği puanlarını karşılaştırdığında Maliye futbol takımı oyuncularının diğer takımlara oranla daha düşük takım birlikteliklerinin olduğunu gözlemlemiştir.

Garland & Barry (1987), çalışmasında kolej futbolcuları performansında lider davranışlarının etkilerini araştırmıştır. Liderin eğitici, demokratik, otokratik, ödüllendirici ve sosyal destekleyici gibi çeşitli kişisel özellikleri, oyuncuların performanslarıyla etkileşimde bulunduğunu saptamıştır. Bu bağlamda, liderin yaklaşımları, sporcuların motivasyonunu, bağlılıklarını ve genel başarılarını önemli ölçüde şekillendirebilir.

Özerkan (2004), çalışmasında bir grubun üye sayısının 15 kişinin üzerine çıkmasının anlamlı ilişki durumunu etkileyeceğini belirtmiştir. Bu nedenle futbol takımlarının üye

sayısının diğer takımlara göre fazla olması, takım içerisinde alt gruplarının oluşmasına ve birliktelik düzeyinin olumsuz şekilde etkilemesine neden olduğunu belirtmiştir.

Özdemir & Sevilmiş (2021), çalışmasında görev bağlılığının önemli bir faktör olduğunu ancak yalnızca bunun üst sıralara ulaşmak için yeterli olmadığını göstermektedir. Özellikle alt ligdeki takımlarda yüksek sosyal bağlılık, başarısızlığa neden olabilmektedir. Ayrıca, erkeklerin kazanma arzusuyla kadınlardan daha fazla görev bağlılığı gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışkan (2001), çalışmasında liderlik rolündeki antrenör davranışlarının sporcu performansı üzerindeki etkileri incelenmiştir. Çalışma, antrenör tutumlarının bazı değişkenlere göre farklılık gösterdiğini, ancak genel itibarıyla sporcuların performansında belirleyici bir etki sağladığını ortaya koymaktadır. Ayrıca, takımların yüksek düzeyde başarı elde edebilmesi için oyuncuların birbirleriyle ve takımın bütünüyle özdeşleşmeleri gerektiği vurgulanmıştır. Antrenörlerin liderlik özelliklerini kullanarak sporcularda sahiplik ve kontrol duygusu geliştirmeleri, takım ruhunu pekiştirmekte ve böylece yüksek performanslı bir takım oluşturmada önemli bir rol oynamaktadır.

Molla, Öncen & Aydın (2019), çalışmasında ergenlerin takım birlikteliği değerlendirmesinde spor okullarının türleri değişse de amaç ve hedeflerin gerçekleştirilmesi adına görevde bütünleşme olgusunda olumlu etkiler tespit edilmiştir. Bu nedenle spor okullarına giden ergenlerin birlikte hareket etme yeteneği gitmeyenlere göre daha gelişmiş denilebilir.

Türkmen (2005), çalışmasında profesyonel futbolcuların başarı ihtiyaçlarının ve durumlarının, amatör futbolcuların başarı ihtiyaç ve durumlarından daha yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Profesyonel futbolcuların başarı motivasyonu ile amatör futbolcuların başarı motivasyonu arasında anlamlı farklılık gözlemlenmemiştir. Bu durumun takım birlikteliğini etkilemeyeceğini varsayabildiğimizi söyleyebiliriz.

Bu çerçevede araştırmamız için şu öneriler geliştirilmiştir.

- Çalışma sadece futbol üzerine yapılmıştır. Aynı model basketbol, voleybol gibi diğer spor dallarında da denenerek etkisi gözlemlenebilir.
- Spor eğitimi modeli, farklı yaş gruplarına ve çeşitli sporculara için uygulanabilir. Böylece modelin etkisi daha geniş bir kitlede test edilebilir ve herkesin erişimine açılabilir.

- Spor eğitim modelini uygulayan öğretmen ve antrenörlere bu modelin ilkeleri hakkında eğitim verilir. Bu sayede program daha etkili şekilde uygulanabilir.
- SEM birçok bölgedeki sporcu gruplarına uygulanabilir ve Türkiye'deki sporcular için normatif SEM çalışmaları yapılabilir.
- Bu çalışma nicel bir yaklaşım kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu araştırma konusu, araştırmaya farklı boyutlar kazandırabilecek nitel, karma ve boylamsal çalışmalarla ele alınabilir.
- Çalışmalar farklı değişkenlere ve farklı sosyo-kültürel özelliklere sahip çocuklarla da yürütülebilir.
- Spor eğitimi modeli uygulamasının etkisi uzun süreli de takip edilmelidir. Gelişmekte olan yıllarda takım birlikteliği devam edecek, nasıl değişebilecek izlenebilir.

KAYNAKÇA

- Açak, M. (1997). Erhan, S; Beden Eğitimi Öğretmeninin El Kitabı, Malatya.
- Ahronson A, Eberman C. (2002). Understanding Leadership and Teams in the Military Context. Prepared for the Director Canadian Forces Leadership Institute(CFLI)
- Akın B, Çetin C, Ekol V. (1998). Toplam Kalite Yönetimi ve ISO 9000 Kalite Güvence Sistemi. Beta Basım, İstanbul.
- Akıncı, Y. A. (2007). Orta Öğretim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Etkinliklerinin Sosyalleşme Süreci ve Şahsiyetin Oluşmasında Katkısı, Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Akyüz, Y. (2003). “Osmanlıdan Günümüze Öğretmen İstihdam İlke ve Politikalarına Eleştirel Bir Bakış.” Öğretmen Yetiştirme ve İstihdamı Sempozyumu. Ankara: Eğitim-Sen Yayınları. 165-188.
- Aracı, H. (1999). Okullarda Beden Eğitimi, Bağırhan Yayın Evi, Ankara.
- Arat M. (1998). 21. Yüzyıl İçin Yönetim. Datateknik Çağdaş Yönetim Dizisi, İstanbul.
- Aslan F.M.,Okumuş Y., (2003). Tenis İle İlgilenen Sporcuların Sosyo Ekonomik Özellikleri, Raket Sporları Sempozyumu, Bildiri Kitabı, sy: 29-30, Kocaeli
- Baltacıoğlu, T. I. (1964). Pedagojik İhtilal, Anadolu Matbaası. İstanbul.
- Baytur, Seda N. Ve Ulaş, M. (2022). “Spor Eğitim Modeli Üzerine Yapılan Araştırmalara İlişkin Bir Bibliyometrik Analiz” Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi Gazi Journal of Physical Education and Sports Sciences, 27(4).
- Biçer T. (2006). Şampiyonluğun Psikolojisi. Beyaz Yayınları, İstanbul.
- Bilge, N. (1989). Türkiye’ de Beden Eğitimi Öğretmeninin Yetiştirilmesi.
- Carron, A. V., Widmeyer, W.N., & Brawley, L.R. (1985). The development of an instrument to assess cohesion in sport teams: The group environment questionnaire. Journal of Sport Psychology, 7, 244-266. <http://dx.doi.org/10.1123/jsp.7.3.244>.
- Çakmakçı, S. (2001). Okullardaki Beden Eğitimi Dersinin ve Faaliyetlerinin Öğrencilerin Sosyalleşmelerine Etkileri, Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Çalışkan G. (2001). Liderlik Açısından Antrenör Davranışlarının Sporcu Performansı Üzerine Etkisinin Değerlendirilmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.

- Çelen, A. (2012). Spor eğitimi modeli ile işlenen voleybol derslerinin öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor erişimi düzeylerine etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Çepikkurt, F. & Pehlevan, Z. (2018). Kadın basketbol takımlarında rol belirsizliği ve grup bütünlüğü arasındaki ilişki. *Sport Sciences (NWSASPS)*, 13(2), ss. 1-9.
- Davarcı S. (2008). Sporcularda Rol Belirsizliğinin Grup Bütünlüğüne Etkisi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Demirbaş, K. (2012). A new real-time suboptimum filtering and prediction scheme for general nonlinear discrete dynamic systems with Gaussian or non-Gaussian noise.
- Dorak F. Vurgun N., (2006). Takım Sporları Açısından Empati ve Takım Birlikteliği İlişkisi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(2), ss. 73-77.
- Efil İ. (2005). İşletme Organizasyonu ve Ekip Çalışması. Aktüel Yayınları, İstanbul.
- Eren E. (2001). Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi. Beta Basım, İstanbul
- Erkal, M. (1982). Sosyolojik Açından Spor, Filiz Kitabevi, İstanbul.
- Fişek, K. (1998). Türkiye’de ve Dünya’da Spor Yönetimi, Bağırhan Yayınevi, Ankara
- Forsty DR. (1999). *Group Dynamics*, Belmont CA: Wadsworth.
- Garland D, Barry JR. (1987). Personality and Leader BEHAVİORS in Collegiate Football: A Multidimensional Approach to Performance, Annual Convention of the American Psychological Association in New York City, NY.
- Göral, M. (2001). Beden Eğitimi ve Spor Bilimlerine Giriş, Tuğra Ofset, Isparta.
- Günay, M. (1999). Egzersiz Fizyolojisi, Bağırhan Yayınevi, Ankara.
- Hogg M. (1997). Grupla Bütünleşme. Çeviren: Aktaş A., Sistem Yayıncılık, İstanbul.
- Hoog MA, Vaughan GM. (2007). Sosyal Psikoloji. Çeviren: Yıldız İ, Gelmez A. Ütopya Yayınevi, Ankara.
- İnal, A. N. (2000). Beden Eğitimi ve Spor Bilimlerine Giriş, Desen Ofset Matbaacılık, Konya 77.
- İnce, M. L. Cengiz, C. Ebem, Z., Hünük, D., Kangalgil, M., Saçlı, F. Saraç, L. & Yapar, A. (2010). Spor eğitimi modeli. G. Demirhan, M. L. İnce, C. Koca, S. Kirazcı (Ed.), Öğretim modelleri ve güncel araştırmalar, Beden eğitimi ve spor öğretiminde yeni yaklaşımlar dizisi:1. Ankara: Spor.

- Katzenbach J, Douglas SK. (1994). The Wisoom of Teams. Harper Collins Publishers Inc.New York.
- Kulaga J.(1997). Ekip Oluşturma. Executive Excellence, İstanbul.
- Martens R. (1987). Coaches Guide to Sport Psychology. Human Kinetics Publishers, Champaign Illinois
- Metzler M.W. & McCullick B.A. (2008) Chapter 5: Introducing innovation to those who matter most- The P-12 pupils' perceptions of model-based instruction. Journal of Teaching in Physical Education
- Metzler, M. W. (2005). Instructional models for physical education. Second Edition.United States of America: Holcomb Hathaway, Inc.
- Mohr, D. J., Townsend, J. S. & Pritchard, T. (2006). Rethinking middle schoolphysical education: combining lifetime leisure activities and sport education toencourage physical activity. Physical Educator.
- Molla, E. Öncen, S. & Aydın, S. (2019). Spor Okuluna Giden ve Spor Okuluna Gitmeyip Yalnızca Okul Takımlarında Oynayan Adelosanların Takım Birlikteliğinin İncelenmesi (Tekirdağ İli Örneğİ). *Spor Eğitim Dergisi*, 3(3), 48-54.
- Moralı S, Doğan B, 1997. Bireysel ve Takım Sporlarında Takım Birlikteliğİ Düzeylerinin Karşılaştırılması. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2 (1), ss. 7-17.
- Moralı, S. (1994). Takım Sporlarında, Takım Birlikteliğinin ve Dayanışmasının Ölçülmesi, Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Mullen, B. & Copper, C. (1994). The relation between group cohesiveness and performance: An integration. *Psychological Bulletin*, 115(2), ss. 210-227.
- Orkunoğlu, O. (1985). Voleybol Antrenörünün El Kitabı, B.T.G.M., Voleybol Federasyonu Yayını, Ankara.
- Özdemir, İ. & Sevilmiş, A. (2021). The Relationship Between Group Cohesion and Team Achievement: The Case of University Handball 2. League Teams. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 4(2), 193-209. <https://doi.org/10.38021/asbid.904958>
- Özer, D. S. (1998). Çocuklarda Motor Gelişim, Antalya.
- Özerkan K., N, (2004). Spor Psikolojisine Giriş Temel Kavramlar. 1. Basım, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.

- Saraç-Oğuzhan, N. (2019). Ortaokul Öğrencilerinin Spor Eğitim Modeline İlişkin Deneyimleri: Boylamsal Bir Çalışma. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Serarslan, M. Z. (1987) Spor Sosyolojisi Ders Notu.
- Siedentop, D. & Tannehill, D. (2000). Developing teaching skills in physical education. Fourth Edition. USA: Mayfield.
- Siedentop, D. (1994). Sport education: quality P.E. through positive sport experiences. Champaign, IL. Human Kinetics.
- Siedentop, D. Hastie, P. A. & Van der Mars, H. (2011). Complete guide to sport education (2. Baskı.) USA: Versa.
- Slater, M., & Sewell, D. (1994). An Examination of The Cohesion-Performance Relationship in University Hockey Teams. *Journal of Sports Sciences*, 12(5), 423-431.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1080/02640419408732192>.
- Solmaz A., U. (2019). Voleybol Ve Futbol Oynayan Gençlerin Takım Birlikteliğinin Karşılaştırılması. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Sortullu, C. (2011). Empati eğitim programının 12 yaş grubu erkek basketbolcularda empati becerileri ve takım birlikteliği üzerine etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Soyer, F., Can, Y., Güven, H., Hergüner, G., Bayansalduz, M., & Tetik, B. (2010). Sporculardaki Başarı Motivasyonu ile Takım Birlikteliği Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 225-239.
- Tannehill, D. & Zakrajsek, D. (1993). Student attitudes towards physical education: A multicultural study. *Journal of Teaching in Physical Education*,
- Tatar, G., (2009). Futbolda Takım Birlikteliği ve Liderin Takım Birlikteliği Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Tekarslan E, Kılınç T, Şencan H, Baysal AC. (2000). Davranışın Sosyal Psikolojisi. Alkım Yayınları, İstanbul.
- Türkmen M, (2005) Profesyonel Erkek Futbolcular İle Amatör Erkek Futbolcuların Başarı Motivasyon Düzeylerinin İncelenmesi (İzmir-Manisa Örneği), (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Celal Bayar Üniversitesi, Manisa.

- Uz-Aslan, İ., (2024). 9. Sınıf Basketbol Ünitesinde Uygulanan Spor Eğitimi Modelinin Öğrencilerin Bilişsel, Duyuşsal ve Psikomotor Alan Gelişimlerine Etkisi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Ünlü, H. Ve Latif Aydos, L. (2007) “İlköğretim Okullarında Görev Yapan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kullandıkları Öğretim Yöntemleri” Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. Cilt 1, Sayı 1.
- Weinberg R, Gould M. (1999). Foundations of Sport and Exercise Psychology, Human Kinetics.
- Widmeyer W.N. Carron AV. Brawley LR. (1985). The Measurement of Cohesion in Sport Teams: The Group Environment Questionnaire. *Sports Dynamics*, London, s.18-23.
- Widmeyer, W.N. (1993). The influence of the group and its cohesiveness on perceptions of group goal-related variables. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 15(3), 245–260.
- Yamaner, F. (2001). Beden Eğitimi ve Sporda Temel İlkeler, Ekin Kitabevi, Ankara.
- Yetim, A. A. (2006). Sosyoloji ve Spor, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul.
- Yıldıran, İ. (1996). Yetim, A; Şenel, Ö; “Farklı Cinsiyetteki Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersinden Beklentileri”, Bed. Eğt. Spor Bil. Der. I, 1.

İnternet Kaynakları

<https://www.marmarasporspor.com.tr/> (ET. 26.10.2024)

EKLER

Ek 1: Takım Birlikteliği Envanteri

Envanter Uygulama Yönergesi

Bu envanter takımınızla ilgili olarak 18 maddeden oluşmaktadır. Soruların yanıtları 1’den 9’a kadar verilmiştir. Lütfen maddeleri dikkatlice okuyup, maddeye ne kadar katılıp katılmadığınızı altında bulunan 9 seçenekten birini daire içine alarak belirtiniz. “1” numara bu maddeye Kesinlikle Katılmadığınızı, “9” Kesinlikle Katıldığınızı işaret etmektedir.

Örnek; “Bu takımdan başka bir takıma transfer olamamam beni üzüyor.”

Kesinlikle Kesinlikle Katılmıyorum Katılıyorum

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Araştırma sonuçları yalnızca bilimsel amaçlar için kullanılacaktır. Bu araştırma sonucundaki doğruluk, sizlerin vereceği samimi cevaplara bağlı olacaktır. Araştırma sonrasında elde edilecek verilerin bilimsel katkı sağlayacağı inancını taşımaktayız. **Bu konuda yardımcı olduğunuz için teşekkür ederim.**

Ad-Soyad: Sınıf:

AŞAĞIDAKİ MADDELERDE KENDİNİZE UYGUN OLAN RAKAMI DAİRE İÇİNE ALARAK İŞARETLEYİNİZ.

1. Bu takımın sosyal aktivitelerine katılmaktan hoşlanmıyorum.

“Kesinlikle “Kesinlikle Katılmıyorum” Katılıyorum”

1 2 3 4 5 6 7 8 9

2. Oynadığım oyun süresinin miktarından hoşnut değilim.

“Kesinlikle “Kesinlikle Katılmıyorum” Katılıyorum”

1 2 3 4 5 6 7 8 9

3. Sezon sona erdiğinde bu takımın elemanlarını özleyeceğim

“Kesinlikle “Kesinlikle Katılmıyorum” Katılıyorum”

1 2 3 4 5 6 7 8 9

4. Takımımızın kazanma istek düzeyinden memnun değilim.

“Kesinlikle “Kesinlikle Katılmıyorum” Katılıyorum”

1 2 3 4 5 6 7 8 9

5. En iyi arkadaşlarımdan bazıları bu takımda oynuyor.

“Kesinlikle “Kesinlikle Katılmıyorum” Katılıyorum”

1 2 3 4 5 6 7 8 9

6. Bu takım bana kişisel performansımı geliştirmek için yeterince olanak sağlamıyor.

“Kesinlikle “Kesinlikle Katılmıyorum” Katılıyorum”

1 2 3 4 5 6 7 8 9

7. Takımın düzenlediği eğlencelerden çok diğer eğlencelerden hoşlanıyorum.

“Kesinlikle “Kesinlikle Katılmıyorum” Katılıyorum”

1 2 3 4 5 6 7 8 9

8. Bu takımın oyun tarzını beğenmiyorum.

“Kesinlikle “Kesinlikle Katılmıyorum” Katılıyorum”

1 2 3 4 5 6 7 8 9

9. Benim için bu takım, içinde bulunduğum sosyal grupların en önemlilerinden biridir.

“Kesinlikle “Kesinlikle Katılmıyorum” Katılıyorum”

1 2 3 4 5 6 7 8 9

10. Bizim takımımız performans hedeflerine ulaşma çabaları doğrultusunda birlik içerisindedir.

“Kesinlikle “Kesinlikle Katılmıyorum” Katılıyorum”

1 2 3 4 5 6 7 8 9

11. Bizim takımımızın elemanları, bir takım olarak birlikte gezmektense yalnız gezmeyi tercih ederler.

“Kesinlikle “Kesinlikle Katılmıyorum” Katılıyorum”

1 2 3 4 5 6 7 8 9

12. Takımımızın düşük performans göstermesi durumunda sorumluluğu hepimiz üstleniriz.

“Kesinlikle Katılmıyorum”

1 2 3 4 5 6 7 8 9

13. Takımımızın elemanları ender olarak birlikte eğlence düzenler.

“Kesinlikle “Kesinlikle Katılmıyorum” Katılıyorum”

1 2 3 4 5 6 7 8 9

14. Takım elemanlarımızın takım performansı ile ilgili arzuları birbiriyle çelişkilidir.

“Kesinlikle “Kesinlikle Katılmıyorum” Katılıyorum”

1 2 3 4 5 6 7 8 9

15. Takımımızın elemanları ölü sezonda birlikte zaman geçirmek istemektedir.

“Kesinlikle “Kesinlikle Katılmıyorum” Katılıyorum”

1 2 3 4 5 6 7 8 9

16. Antrenmanlarda, takım elemanlarımızın herhangi bir sorunu olduğunda tekrar bir araya gelebilmemiz için herkes ona yardım etmek ister.

“Kesinlikle “Kesinlikle Katılmıyorum” Katılıyorum”

1 2 3 4 5 6 7 8 9

17. Takımımızın elemanları antrenmanlar ve müsabakalar dışında bir araya gelmezler.

“Kesinlikle “Kesinlikle Katılmıyorum” Katılıyorum”

1 2 3 4 5 6 7 8 9

18. Takımımızın elemanları arasında, her bir sporcunun müsabaka veya antrenman sırasındaki sorumlulukları hakkında, rahat bir iletişim yoktur.

“Kesinlikle “Kesinlikle Katılmıyorum” Katılıyorum”

1 2 3 4 5 6 7 8 9

ÖZGEÇMİŞ

Ömer Akgül, İlköğretim, ortaokul ve lise eğitimini Bursa'nın Gürsu ilçesinde geçirdikten sonra, Bursa Uludağ Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nden 2014 yılında mezun olmuştur. Aynı yıl Bolu Mengen Gökçesu'da Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni olarak atanmış, burada altı yıl görev yapmıştır. 2020 yılında Bilecik Pazaryeri Kınık Ortaokulu'na atanarak görevine devam etmiş, 2022 yılından itibaren ise Bursa Kestel Beşevler Ortaokulu'nda çalışmıştır.

Futbol antrenörlüğü kariyerine 2011 yılında başlayan Ömer Akgül, birçok kulüpte görev yapmış olup, UEFA B lisansı ve Maç Analizi belgesine sahiptir. Spor müsabakalarının organizasyonu ve müsabakaları, futbol antrenörlüğü ve maç analizleri kapsamlı bir bilgiye sahiptir.

Ömer AKGÜL